

ч. 3 (187) 2017

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

Моя приналежність до Пласту дає мені вдовolenня і свідомість корисності... творить мету мого життя, без якої я вважав би його марним животінням.

пл. сен. Юрій П'ясецький, ЛЧ

Учасники Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі. 13 серпня 2017 р., Міттенвальд, Німеччина.
Фото Юрія Преподобного

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Реєстраційне свідоцтво КВ №2821 від 12 грудня 1996 року.
Видається щоквартально

© Видає Головна Пластова Булава. Відповідальний за випуск —
пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ

3 (187) 2017

РЕДАКЦІЯ:

пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

пл. сен. Любомир ОНИШКЕВИЧ
пл. сен. Лариса ОНИШКЕВИЧ
СПІВРЕДАКТОРИ

ст. пл. Тетяна ЛУЩЕНКО
АДМІНІСТРАТОР В УКРАЇНІ

пл. сен. Ольга СВДЗИНСЬКА
МОВНИЙ РЕДАКТОР

к. і. н. Андрій СОВА
ст. пл. скоб Тарас ЩЕПАНЯК
ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЇ

пл. сен. Мирон БАБ'ЮК
АДМІНІСТРАТОР

ст. пл. вірл. Марічка ПАВЛИШАК
МИСТЕЦЬКЕ ОФОРМЛЕННЯ

АДРЕСИ АДМІНІСТРАЦІЇ

В УКРАЇНІ:

Пластовий шлях, Тетяна Луценко
а/с 104, м. Київ, 04111, Україна
luchtchenko@gmail.com

В ДІЯСПОРІ:

Plastovy shliakh, Myron Babiuk
737 Ulana Lane, Webster, NY 14580-9164, USA
585-872-4263, printmyron@gmail.com

АДРЕСИ ДЛЯ ЛИСТІВ

В УКРАЇНІ:

Пластовий шлях, Юрій Леськів
а/с 92, м. Самбір Львівської обл., 81400, Україна
тел. 067-921-7012
plast.shliakh@gmail.com

В ДІЯСПОРІ:

Plastovy shliakh, L. Onyshkevych
5842 Wyndham Circle N., #105 Columbia, MD 2144
tel. 410-740-1323
onyshlub@aol.com

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом, ініціалами автора, відбивають погляди
автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і
не кончею є офіційною позицією організації Пласт.

Редакція застерігає за собою право виправляти мову, стиль, а часом скоро-
чувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які, на думку
редакції, могли б бути для когось образливими.

Використання матеріалів, в тому числі й ілюстрацій, є дозволене за умови
посилання на журнал «Пластовий шлях».

**Просимо читачів вчасно повідомляти про зміни адреси
у відповідні адміністрації. Журнали, які повернулися не
з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу
тільки за додаткову платню.**

© ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ №3 (187) 2017

З усіма питаннями щодо поширення журналу звертатися в редакцію.
Електронна пошта: plast.shliakh@gmail.com

На першій сторінці обкладинки —
бургомістр міста Міттенвальд п. А. Горнштайнер і комендант ЮМПЗ — 2017
пл. сен. Б. Франкевич, V.
Фото Андрія Зварича

ЗМІСТ

ВІД РЕДАКЦІЇ

- 5 **Юрій Леськів**
Творчу працю доповнює ефективна комунікація

ОФІЦІЙНЕ

- 6 Відбулися зустрічі Опікунської ради Пласту

НАЧАЛЬНІ ПЛАСТУНИ

- 8 З нагоди 70-ліття вступу на пост першого Начального
Пластуна Северина Левицького

ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА

- 15 **Старий Вовк**
«Дбає про (своє) здоров'я»

ДО ДИСКУСІЇ

- 16 **Ростислав Антимис**
Позитивний імідж є, але...

ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ

- 18 **Юрій Юзич**
Легенди і факти про Пластову Присягу

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

- 24 **Юлія Катинська**
Пласт на Львівщині міцнішає
- 26 **Пластуни станиці Лондон**
Свято весни буває й «міжгалактичним»
- 28 **Лариса Гонт, Софія Смондуляк, Соломія Петріна,
Настя Угрин**
«Золота Булава — 2016» очима учасниць
- 30 **Оксана Яцківська**
20 років перевтілень разом із «Літавицями»
- 32 **Юрій Назарик, Канделарія Назарик**
Новини аргентинського Пласту

ЮВІЛЕЇ

- 33 **Оксана Закидальська**
Леся Храплива-Щур відзначила 90-ліття

ДО ДИСКУСІЇ

- 34 **Микола Бігус**
Егоїзм в сучасному Пласті

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

- 36 **Юрій Леськів**
Дарія Якубович:
«Завжди пам'ятаймо про основне завдання Пласту»

ПЛАСТ І СУСПІЛЬСТВО

- 40 **Устина Стефанчук**
Канадо моя українська

ПЛАСТОВІ ПОСТАТІ

- 44 **Богданна Блаженко Титла**
Єпископ УГКЦ для українців на Закарпатті
пл. сен. Іван Маргітич, «Муравель»

НА ВІЧНУ ВАТРУ

- 48 **Юрій Леськів, Тарас Щепаняк**
Різьбив він не лише по дереву...
- 50 **Юрко Даревич**
Бл. пам. Петро Саварин, Войн.
- 52 **Дарія Даревич**
Петро Саварин — діяч НТШ
- 53 **Богданна Блаженко Титла, Петро Порошенко,
Борис Гудзяк, Любомир Романків**
Відійшов у вічність Владика-емерит пл. сен. Любомир Гузар

ФОТО АНДРІЯ ЗВАРИЧА

пл. сен. Юрій Леськів, СМ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

ТВОРЧУ ПРАЦЮ ДОПОВНЮЄ ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ

Дорогі читачки і читачі!

Йдемо у ваші домівки з черговим числом нашого пластового друкованого видання. Сподіваємося, кожен з вас довідається з його сторінок щось нове, почерпне корисну інформацію, замислиться над думками наших авторів з приводу того чи іншого аспекту пластової діяльності.

Приємно, що редакційна течка «Пластового шляху» наповнилася достатньою кількістю публікацій. Особливу увагу звертаємо на дискусійні матеріали. Погляди редакції можуть не завжди збігатися з авторськими, однак на те вони й дискусійні, щоби будити пластову думку, генерувати цікаві ідеї.

Часом пише нам і юнацтво. Одну з публікацій віднайдете у цьому числі — про табір «Золота Булава». Для заохочення творчо обдарованої пластової молоді ми оголосили конкурс для юнацтва, яке робить спроби у напрямку журналістики. Він тривав від 12 квітня до 6 травня цього року, а переможцями стали юначки з Англії Лариса Гонт, Софія Смондуляк, Соломія Петріна та Настя Угрин зі спогадами та враженнями про відбутий в Україні табір.

Щиро дякуємо тим нашим читачкам і читачам, які уважно ознайомлюються з матеріалом та надсилають в редакцію свої завваги. У «Пластовому шляху» ч. 2/2017 на с. 55 вгорі поміщено світлинку з відкриття Ювілейного Свята Весни 1947 року з текстівою «Крокують юначки». Насправді на цій світлинці крокують старші пластунки, а веде їх референтка пластунок ст. пл. Терешка Шарко, ПС (а тепер пл. сен. Терешка Шарко Бень, ПС).

Завдяки сторінці ПШ у соціальній мережі Facebook ми дещо поглибили зворотній зв'язок з читацькою аудиторією. Серед іншого, дехто з симпатиків «Пластового шляху» запи-

тує, наскільки можливим є замовити електронну, а не паперову версію нашого видання. Така можливість на даний час розглядається. Міркуємо, наскільки редакційний колектив міг би забезпечити це. Не виключено, що у майбутньому поширюватимемо електронну і паперову версії «Пластового шляху», але чи це станеться вже у 2018 році — наразі сказати не можемо. Мабуть, до цієї теми незабаром повернемося в окремій публікації.

Як ми попередньо повідомляли, «Пластовий шлях» запропонував інформаційну підтримку організаційному комітетові ЮМПЗ 2017, що відбувалася у Міттенвальді. Отже, в цьому числі для оформлення журналу ми використали надані оргкомітетом ЮМПЗ світлини. Вже в наступному числі журналу можна буде прочитати про незабутні пригоди учасників цьогорічної Зустрічі в Німеччині. Адже саме Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч 2017 стане основною темою останнього цього-річного числа «Пластового шляху».

Як ви помітили, в конверті, разом із журналом, є лист від діловода видавництва та інформації ГПБ пл. сен. Сергія Юзика, СМ, з проханням взяти участь в опитуванні, а також сам опитник. На виконання однієї з резолюцій 19-х Зборів КУПО це опитування має на меті отримати і проаналізувати думки та пропозиції колишніх, теперішніх і, можливо, майбутніх читачів щодо змісту, обсягу, якості друку «Пластового шляху», а також ефективності комунікації з авторами статей та читацькою аудиторією. Просимо віднайти трохи часу, заповнити опитник і надіслати його на вказану у зверненні поштову адресу. Ваші думки, поради і пропозиції є важливими для нас, отож враховуватимемо їх у нашій подальшій редакційній діяльності.

СКОБ!

ВІДБУЛИСЯ ЗУСТРІЧІ ОПІКУНСЬКОЇ РАДИ ПЛАСТУ

7 червня 2017 р. відбувся перший у цьому році збір Опікунської ради Пласту. Опікунська рада Пласту складається з активних громадських діячів, народних депутатів, представників бізнесу, Церков, які хочуть допомогти Пласту. Крайова Пластова Рада погоджує членів Опікунської ради і запрошує їх до участі. Оскільки члени Опікунської ради є експертами у своїх напрямках, вони можуть дати оцінку і пораду щодо стратегії розвитку Пласту, а також програм, спрямованих на досягнення цілей цієї стратегії. Крім того, Опікунська рада є містком між Пластом і суспільством, Церквою, владою, бізнесом.

У зустрічі взяли участь Павло Шеремета, Віктор Кривенко, Євген Глібовицький, Михайло Винницький, Ростислав Добош, Іван Крулько, Мирон Спольський, Ярослав Маркевич, Ярема Бачинський, о. Олекса Медик та Кир Борис Гудзяк, який погодився очолити Опікунську раду, замінивши попереднього очільника св. п. Богдана Гаврилишина. Разом із членами крайового проводу обговорено стратегічні питання розвитку Пласту в Україні, зокрема поширення Пласту на центральну і східну Україну, виклики і можливості, які постають перед проводом Пласту у цій сфері; виклики росту, зокрема, брак виховників; потребу в розширенні адміністративного апарату КПС, а також питання фінансової стабільності.

Голова Пласту в Україні Ольга Герус представила досягнення Опікунської ради за останній рік: сприяння у створенні стратегії Пласту, до-

помога у написанні комунікаційної стратегії, співпраця з бізнесом, владою та Церквою. Діяльність за цими ключовими напрямками вплинула на якісний та кількісний розвиток Пласту.

Члени Опікунської ради висловили своє бачення подальшого розвитку Пласту та діяльності ради.

Ось декілька важливих думок, висловлених під час зустрічі:

— ” —

Пласт має або стати мільйонною організацією, або зникнути. На мою думку, Пласт — це прискорювач суспільної трансформації, якому необхідне кількісне зростання та вихід на крупних донорів (Євген Глібовицький)

— ” —

Потрібно підкорегувати цінності, зокрема щодо матеріальної компенсації виховникам за їхній час (Віктор Кривенко)

— ” —

Може, Пласт не мусить бути всеохопним? Я радше за елітарність. Але 5, 10 чи 15 тисяч людей у всій Україні — це теж неадекватна цифра. Мені здається, що мільйон — це перебільшення. 100 тисяч за 10 років є добра реальна цифра (Ярема Бачинський)

Голова КПР України Ольга Герус та голова Опікунської ради Кир Борис Гудзяк

Вже видно, що Пласт змінився. Навіть за останній рік. Катакомбне мислення дедалі рідше трапляється серед пластунів. Нам потрібно змінити ставлення. Виховники не можуть бути волонтерами, і це потрібно вирішувати — шукати можливості винагородити (Ярослав Маркевич)

Дякуємо всім членам Опікунської ради за участь у цій зустрічі. Також дякуємо тим, хто не зміг прийти: Романові Ващуку, Ярині Ключковській, Олександрі Баклановій, Іванові Крульку, Ірині Тихомировій, Володимиру Костеріну, Олені Бекренєвій, Святославі Свист, Олені Маціпурі, Тарасові Демкурі, Оксані Семенюк та о. Макарію (УПЦ КП).

Під час наступних зустрічей Опікунської ради, які відбулися 31 серпня і 21 вересня, учасники шукали механізми залучення дорослих до виховницької діяльності. Також визначили з-поміж себе три групи: аудиту проблем Пласту — очолена Михайлом Винницьким, операційна група — відповідальна за співпрацю з владою і підготовку законодавчих змін — очолена Віктором Кривенком, візійна — відповідальна за формування візії Пласту на 2018—2020 роки, очільника якої наразі не визначено.

Напрацювання цих груп будуть представлені на Крайовому Пластовому Конгресі в останні вихідні листопада.

Прес-служба Пласту — НСОУ /
Фото Артема Жукова

Найвужче місце — виховники. Гроші на це можна знайти. Ми би рухалися до мільйона, якби суттєво зросла кількість виховників. Дев'ять людей у штаті — це мало. Потрібно хоча б двадцять. Важливий крок — знайти 10 середовищ, де є ідейно наставлені молоді люди, і нав'язати контакт із їхнім керівництвом, щоб спілкуватися з потенційними виховниками. За перший рік варто знайти принаймні 250 виховників, щоб почати різкий кількісний підйом. Найважливіше — це люди, бо ідея є (Кир Борис Гудзяк)

Дискутують Віктор Кривенко та Євген Глібовицький

З НАГОДИ 70-ЛІТТЯ ВСТУПУ НА ПОСТ

ПЕРШОГО НАЧАЛЬНОГО ПЛАСТУНА СЕВЕРИНА ЛЕВИЦЬКОГО

У 2017-му році минає 70 років з часу вступу на пост першого Начального Пластуна проф. Северина Левицького, відзначеного бойовими нагородами старшини Легіону УСС та УГА, Верховного Отамана Українського Пластового Уладу та провідника Пласту на еміграції, визначного педагога і громадського діяча.

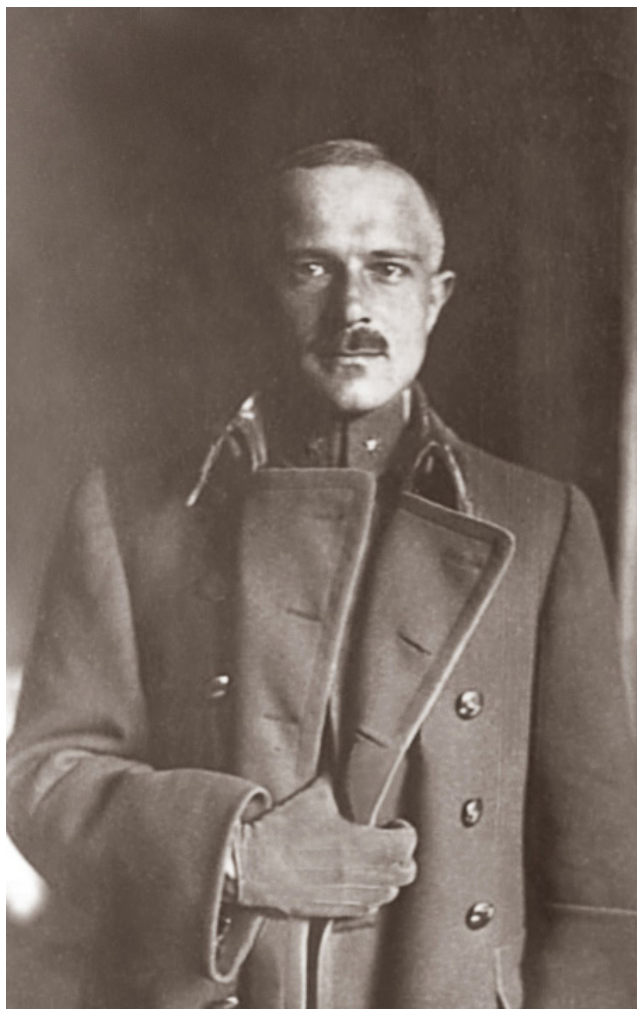
Нижче подаємо життєпис Сірого Лева, а також спомин про нього пл. сен. Ганки Коренець — знаної провідниці Пласту передвоєнного, воєнного періодів в Україні та у повоєнний час — на еміграції.

^ Сірий Лев з членами куреня «Хрестоносці» в Карльсфельді під час З'їзду УСП, 7 квітня 1946

СЕВЕРИН ЛЕВИЦЬКИЙ

СЕВЕРИН ЛЕВИЦЬКИЙ (ПЛАСТОВЕ ПСЕВДО – СІРИЙ ЛЕВ) –
ВЕРХОВНИЙ ОТАМАН ПЛАСТУ (1924–1930),
НАЧАЛЬНИЙ ПЛАСТУН (1947–1962). ЧЛЕН 1-ГО КУРЕННЯ УПС
ІМ. С. ТИСОВСЬКОГО. СТАРШИНА ЛЕГІОНУ УСС ТА УГА,
АКТИВНИЙ ТВОРЕЦЬ ЛИСТОПАДОВОГО ЧИНУ.
ВІДЗНАЧЕНИЙ БОЙОВИМИ НАГОРОДАМИ.

▲ Северин Левицький — четар УСС, 1915

Народився 6 вересня 1890 р. у селі Щуровичах, повіт Броди (тепер Радехівського р-ну Львівської обл.) в родині греко-католицького священика о. Михайла і Савини Стрільбицької (також походила з давнього священичого роду). В сім'ї були дві старші дочки — Іванна (пізніше вчителька) і Ольга (пізніше членка УВО, заміжня Басараб, замордована у польській тюрмі).

Початкову освіту здобув вдома, згодом навчався у Бродівській гімназії (1899—1908 рр.). Ще учнем гімназії втратив обох батьків. 1908 р. вступив на філософський факультет Львівського університету. З приїздом до Львова активно включився у громадське студентське життя, брав участь у боротьбі за український університет (тоді на студентському вічі вбито Адама Коцка), у визволенні з в'язниці Мирослава Січинського.

Зазнав переслідування адміністрацією і по закінченні університету не зміг отримати державну посаду, тому влаштувався у Яворівській приватній гімназії товариства «Рідна Школа», де пропрацював лише один навчальний рік (1912/1913). Став одним з організаторів та інструктором відділу українського військового товариства «Січові Стрільці» (Зібрані з ініціати-ви українських діячів Галичини 18 березня 1913 р. збори проголосили створення українського військового товариства «Січові стрільці». Головним отаманом «Січових стрільців» було обрано доктора Володимира Старосольського. У перші місяці після зборів стрілецькі товариства швидко поширилися всією територією Галичини). В гімназії познайомився з пластовим рухом, який щойно зароджувався в різних молодіжних осередках Галичини. Восени 1913 року покликаний до австрійського війська. Службу відбував спершу в офіцерській військовій школі в м. Рагуза (тепер Дубровнік, Хорватія), згодом — у полку піхоти в Невесіне (Герцеговина). У серпні 1914 року мобілізований до Золочева, однак С. Левицький вніс прохання про службу в Легіоні Січових Стрільців.

У 1915 р. отримав ранг четаря; був перекладачем при пруському штабі ген. Маршала, згодом — старшиною розвідки. Відбув з УСС похід на Центральну Україну (теперішня Кіровоградщина).

У жовтні 1918 року отримав призначення до Львова для підготовки Листопадового чину¹. Тут взяв участь у проголошенні самостійності Західної України, відтак в боях за Львів як командант відтинка «Замарстинів». Згодом, в рядах УГА, був командантом сотні, ад'ютантом полков-

ника УГА Василя Вишиваного в Бучачі. 1 березня 1919 р. одружився зі студенткою медицини Вірою Оксаною Стернюк, дочкою пароха Пустомит о. Володимира і Євгенії Коновалець.

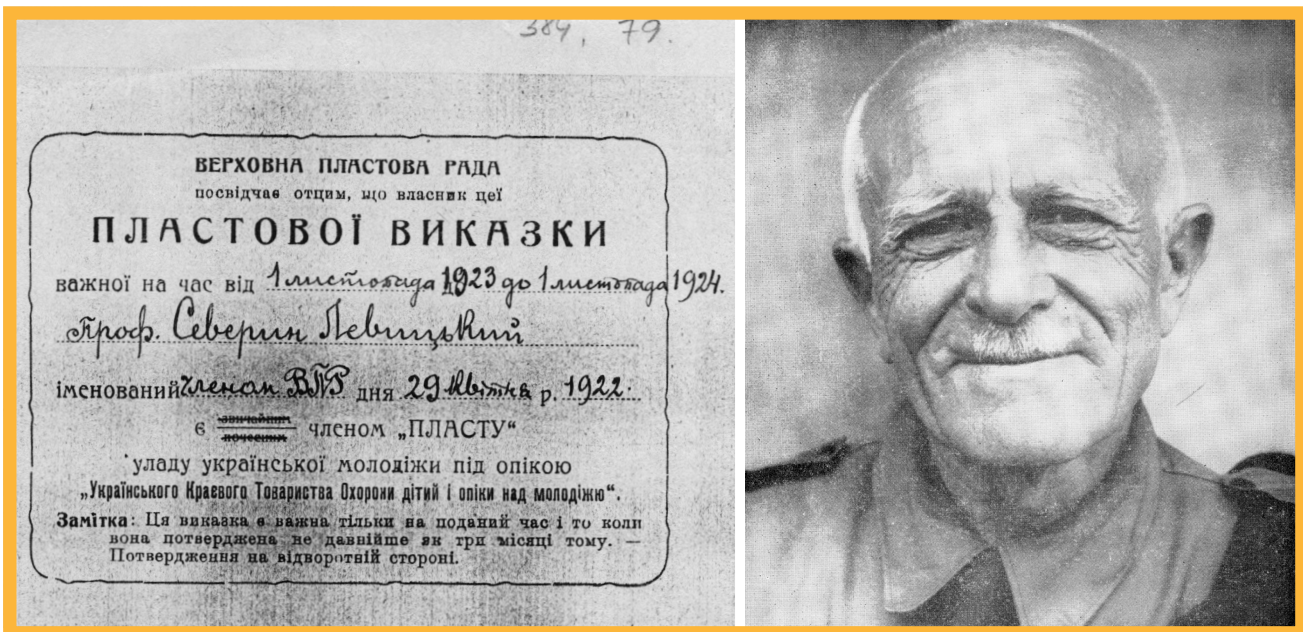
Перейшов з УГА за Збруч, брав участь у поході на Київ, воював проти Червоної армії. У «чотирикутнику смерті» (в оточенні ворожих армій на Поділлі) захворів на плямистий тиф.

¹ - Листопадовий чин, Листопадова революція, Листопадовий зрив, Першолистопадове повстання — військовий переворот, організований в ніч з 31 жовтня на 1 листопада 1918 року Українською Національною Радою силами Українських Січових Стрільців на території Галичини і Волині, що входили до складу Австро-Угорської імперії, з метою встановлення влади Української Держави (перейменованої згодом на Західно-Українську Народну Республіку). Внаслідок цього утворилася держава площею 70 тис. км², що викликало невдоволення сусідньої Польщі, яка розв'язала українсько-польську війну 1918—1919 рр. для захоплення Галичини.

**У КВІТНІ ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ
ПОВОЄННИЙ ВЕРХОВНИЙ
ПЛАСТОВИЙ З'ЇЗД, НА ЯКОМУ
СЕВЕРИНА ЛЕВИЦЬКОГО
ОБРАЛИ ГОЛОВОЮ
ВЕРХОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ
КОМАНДИ (ВЕРХОВНИМ
ОТАМАНОМ УКРАЇНСЬКОГО
ПЛАСТОВОГО УЛАДУ). ЦЮ
ПОСАДУ ЗАЙМАВ ДО
ЗАБОРОНИ ПЛАСТУ.**

еміграційних пластових осередків по українських студентських центрах та ін. За його участі було створено нові пластові улади — новиків і сеньорів. Він організував зустрічі на Писаному Камені, Бубнищі, Соколі, Довбушанці, в Олександрії на Волині. Поширював таборову діяльність по цілій Галичині, Волині, Лемківщині, Карпатській Україні, Буковині. Створив кадру виховників — скавтастрів. Дописував до «Молодого життя», був редактором «Урядових вістей».

Коли 26 вересня 1930 р. польська влада заборонила Пласт, Северин Левицький очолив Ліквідаційну комісію, що проводила ліквідацію Пласту, а насправді створювала підпільну мережу на чолі з Пластовим Центром, до якого Севе-

▲ Пластова виказка Северина Левицького, виповнена рукою Олександра Тисовського

Видужав лише завдяки опіці дружини Оксани, яка ділила з ним всі незгоди служби. Під час війни двічі поранений, одержав три відзначення.

У 1920 р. повернувся до Львова й одержав працю в українській учительській семінарії. Навесні 1922 р. став опікуном, а згодом зв'язковим 4-го полку ім. Б. Хмельницького.

Офіційне членство в Пласті у пластовій посвідці, виписаній О. Тисовським, зазначене від 29 квітня 1922 р.

У лютому 1924 року трагічно загинула в польській тюрмі його сестра Ольга Басараб.

Очоливши Пласт, С. Левицький діяв у таких напрямках: внутрішня реорганізація Пласту, поширення членства між ремісничою і сільською молоддю, поширення Пласту на Волині, підпорядкування Верховній Пластовій Команді Пласту на Закарпатті й Буковині, організація

рин Левицький також увійшов. Серед нових легальних форм пластування варто згадати видавничу кооперативу «Вогні» і редакційну групу «вогнівців», «Доріст Рідної Школи», «Комісію Виховних Осель і Мандрівок Молоді» (КВОММ), спортивні товариства «Плай», «Стріла», Український спортивний клуб ім. Ф. Черника. Зокрема, КВОММ проводила щорічні табори-оселі на пластових таборових площах: Сокіл, Остодір, Старява, Космач, Брустури. Северин Левицький особисто брав участь у діяльності Пластового Центру (1933—1939), товариства «Плай», кооперативи «Вогні» (дописував до часопису під псевдами Шерш та Сірий Лев), був членом управи Українського Крайового Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молоддю (УКТОДОМ).

З початком Другої світової війни та приходом большевиків Северин Левицький залишився у Львові. У червні 1941 року, під час відступу радянських військ зі Львова, була арештована його дочка Тетяна разом з чоловіком

▲ Посвята прапора 4 куреня ім. Богдана Хмельницького, 4 жовтня 1925. Северин Левицький сидить в центрі

Северин Лев

Богданом Хамулою. Тетяну відпустили, а Богдан Хамула, якому закидали членство у підпільному Пластовому Центрі, загинув у застінках НКВД.

З приходом німців до Львова і створенням Українського Крайового (згодом — Центрального) Комітету Северин Левицький очолив Відділ молоді. Був комендантом вишкільного курсу для провідників «Виховних Спільнот Української Молоді» у серпні 1942 р. в Криничі (Лемківщина).

У липні 1944 р. покинув Львів і подався на еміграцію. Кінець війни застав його на праці в німецького селянина в Еггенталь у Баварії.

В ЧАСІ ПЕРЕБУВАННЯ В ЕГГЕНТАЛІ НАЛАГОДИВ ЗВ'ЯЗКИ З ЧЛЕНАМИ ПЛАСТОВОГО ЦЕНТРУ І СТАВ ОДНИМ З ІНІЦІАТОРІВ ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАСТОВОГО РУХУ НА ЕМІГРАЦІЇ.

У жовтні 1945 р. у Карльсфельді відбулася пластова конференція, яка ухвалила відновити діяльність Союзу Українських Пластунів Емігрантів. Сірий Лев взяв у ній активну участь. У 1947 р. на пластовому з'їзді в Регенсбурзі його проголосили Верховним (згодом — Начальним) Пластуном. З того моменту він став на чолі всього українського пластового руху як уособлення організаційної єдності, його безперервної дії і традиції. Його авторитетові підлягли усі вияви пластової діяльності, де б вони і в яких організаційних формах не проявлялися.

До 1949 р. С. Левицький був головою верифікаційної комісії в УПС, яка перевіряла членство дорослих осіб в довоєнному Пласті, ініціював створення перших правильників УПС. Реорганізував 1 курінь УПС ім. Степана Тисовського і був його першим курінним.

У 1949 р. переїхав до ЗСА. Оселився в Баффало, де й мешкав до кінця життя.

НА ЦЬОМУ ТЕРЕНІ ЗНАЙШОВЩЕ ОДНО СВОЄ «ДИТЯ» – ПЛАСТОВУ ОСЕЛЮ «НОВИЙ СОКІЛ».

Існування й розбудова «Нового Сокола» — значною мірою заслуга його особистої праці та фінансової допомоги. З Баффало Сірий Лев провадив свою діяльність: слідував за проявами пластового життя у цілому світі, допомагав у пластовій діяльності дописами, доповідями, поїздками, участю в пластових з'їздах, конференціях чи святкуваннях, збиранням історичного матеріалу та листуванням з пластовими проводами та окремими пластунами у цілому світі. У 1960 р. померла його дружина Оксана. У листі до Крайової Пластової Старшини ЗСА від 17 січня 1962 р., в якому на семи сторінках проаналізував працю КПС, Сірий Лев писав: «Чомусь не можу позбутися почуття, що сиджу вже на санях... і мушу сказати щось не так для науки, але щоб вияснити, як я в дійсності дивився на справи». За два дні перед смертю Сірий Лев взяв участь у раді станиці в Баффало, опісля — у святі до річниці бою під Крутами. 30 січня 1962 р. Начальний Пластун Северин Левицький помер.

^ 4 курінь ім. Богдана Хмельницького після посвяти прапора, 4 жовтня 1925. Зв'язковий Северин Левицький стоїть в центрі
< Верховний Отаман Северин Левицький з Митрополитом Андреем Шептицьким на Соколі, 21 серпня 1930

ВІН ЗАВЖДИ БУВ З НАМИ

пл. сен. Ганка Коренець, Гр.

Заслухане у послідні відгуки боротьби за волю молоде пластове покоління 1920—30 рр. виростало під впливом подій Великого Зриву, під впливом учасників визвольної боротьби. Вони, хоч мусили здати зброю, та не здали своїх мрій про визволення. Вони стали пластовими виховниками, бо ж на стягу пластової організації те ж саме гасло служби Батьківщині, а її виховна система давала і надії на нову українську людину, людину дії та обов'язку. Тож виховниками пластової молоді стають, повернувшись із війни знов у пластові ряди, Олена Степанів, Савина Сидорович, Стефа Пашкевич, Іван Чмола, Никифор Гірняк, Сава Никифоряк, Теодор Поліха та інші. Тоді теж прийшов до пластової молоді проф. Северин Левицький, учитель, Усусус, вояк Української Галицької Армії, колишній борець за український університет у Львові часів Коцка і сецесії. Молодий педагог української державної учительської семінарії у Львові став зв'язковим 4 куреня УПЮ ім. Богдана Хмельницького у тій же школі. У своїй виховній праці поєднав якості вояка зі званням педагога. Його активна вдача дає йому швидко вжитися у пластову працю, і вже 1924 р. на Верховному Пластовому З'їзді він з вояцькою мужністю перебирає керму пластової організації. Зі справжньою відвагою, бо був це час сильного натиску польської державної влади, зокрема поліційної, на все українське організоване життя. Були це часи сильної дії теж українського підпілля.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 1912/1913 навчальному році вчителював у гімназії товариства «Рідна Школа».

Після війни працював в чоловічому Учительському семінарі, організованому о. Ю. Дзєровичем (1920—1924), згодом — у польському Учительському семінарі (1924 — 1937) та Педагогічному ліцеї (1937—1939). Викладав українську, німецьку мови та літератури.

У 1939—1940 рр. — професор Українського педагогічного інституту у Львові (викладав українську мову та західноєвропейську літературу). У 1940—1941 рр. був деканом мовно-літературного факультету того ж педінституту.

У 1942—1944 рр. очолював Учительське Об'єднання Праці при УЦК у Львові.

пл. сен. Ольга Свідзинська

Джерело: Альманах 100-ліття Пласту

▲ Северин Левицький з командою жіночого табору на Соколі, 1929

Заледве два місяці перед з'їздом згинула трагічно у львівській тюрмі його сестра, сл. п. Ольга Басараб. У такому часі він стає у проводі Пласту, щоб залишитися у ньому все своє життя. «Вірний до смерті» — це його девіза, яку він передав і своєму сеньйорському куреневі. Для нього вона дійсність, справдішня дійсність цілого його життя.

Він зв'язаний з пластовою організацією, пластовою молоддю на всіх етапах її дії. Після розв'язання пластової організації польською владою він і надалі залишається в ній враз зі своїми молодими друзями, щоб продовжувати пластову виховну працю у формах, які лиш були можливі. Сірий Лев у тайному Пластовому Центрі і в усіх легальних виявах — Ліквідаційна Комісія, табори KBOMM-у, ідеологічний журнал «Вогні», де містить статті під псевдом «Шерш» на виховні, ідеологічні, соціологічні теми. Він і у проводі туристичного товариства «Плай», де молодь мала змогу у крайознавчих прогулянках заправлятися теж у пластуванні.

Любив молодь і хотів відчувати пульс її життя у безпосередньому контакті з нею. Тому й так часто бачимо його у таборах, на зустрічах, мандрівках. Ми пригадуємо Бляхарську вулицю, пластову домівку, сходинах одної із клітин проводу. Сходина кінчаються, але Отаман не йде додому; пригадує, що сьогодні Свято Весни львівського коша, ще успіємо на ватру. Ось уже остання трамвайна зупинка, і він своїм жвавим кроком прямує через поля і горби, щоб на «Сагарі» з'єднатися із пластовою молоддю біля ватри.

Табір на Соколі. Стоїмо, чекаємо при брамі. Із-за закруту виїздить електричний візок, має прапорець Верховного Отамана, і вже чути його бадьорий голос у привітаннях із пластунами.

Чорногора. Малими групами, щоб не звернути уваги поліції, підходимо до верхів Довбушанки. Там зустріч-нарада про дальшу дію Пласту після розв'язання. Якраз у прорізі косодеревини зникає постать Верховного Отамана. І він іде туди, щоб радою служити молодим друзям. І знову приїздить на Сокіл, вже без офіційного, барвистого прийняття, хоче побути кілька днів серед молоді, що, хоч і без зовнішньої форми, але зберігає пластовий стиль життя і пластові ідеали. Після табору наради і «кемпінг». То знову пливе човном на далеку Волинь і Полісся, щоб не лишити без опіки пластунок у далекій мандрівці, що скріплювала почуття соборності.

Прощальна ватра у вишкільному таборі у Брустурах. З'являється він на вельосипеді. Хочє побачити, як влаштовано цей вишкіл провідниць юнацтва. Довідавшись, що мандруємо на Сокіл, іде з нами горами до долин Пруту.

Німецька окупація, воєнні настрої, в горах большевицькі партизани, але табір у Горганах, біля Надвірної, таки відбувається. Треба туди доїхати, а далі вже мандрівка. По кількох годинах маршу вітає його весела таборовою пісню «Булава — це провід наш», трохи далі новачки показують свої вояцькі землянки, у яких таборують.

1945 рік, Карльсфельд. Він один із перших, що сходяться, щоб продовжувати виховну пластову дію. Оформлюється знову організація, а Сірий Лев, з питомою йому активністю, стає у вирі праці. Тепер бачить нову потребу — організаційно оформити усіх тих, що дійшли до зрілого віку. Відновлює Улад Пластового Сеньйорату, провадить Верифікаційною Комісією, віднаходить, приєднує, згуртовує пластуство різних часів і в 1946 р. відбирає перше сеньйорське відновлення пластового юнацького обіту. Відтоді справа правильної розв'язки діяльності сеньйорів — в осередку його зацікавлення і дії. Він хотів би бачити сеньйорів справді вихованими у Пласті громадянами, що пластові засади вціплюють у громадське життя української спільноти, що є прикладом для молоді, творять для неї високоякісне українське середовище. «Бо якщо сеньйорат не виправдає себе на громадянському полі, то це буде означати, що всі наші пластові заходи для виховання молоді не були правильні», — каже на конференції в Клівленді 1961 р.

Тому, згадуючи Сірого Лева, зачерпнім із його життя силу бути повсякчасно вірними пластовим ідеалам, мужність і снагу виконувати обов'язки пластуна у щоденному житті.

ВИПРАВДУЙМО ЙОГО ВІРУ У ВИХОВНУ ВАРТІСТЬ ПЛАСТУ.

Пластовий шлях. — 1977. — Ч. 1 (52). — С. 30—32.

«ДБАЄ ПРО (СВОЄ) ЗДОРОВ'Я»

Дванадцята точка Пластового Закону від початків звучала: «Пластун дбає про здоров'я». Але чомусь у 1950-х роках, коли група мовознавців «вичищувала» мову Пластового Закону, Обов'язків, Обіту, гімну тощо, вирішено було додати до цієї точки слово «своє»: «Пластун дбає про своє здоров'я».

Тож ця точка з потенційно дуже широким засягом і різноманітним та глибоким змістом доволі сильно звузила своє значення. Саме в час, коли до формулювання точки було додано слово «своє», головна увага Проводу була звернена на один життєвий аспект: запобігання ужиткові алкоголю і нікотину поміж пластунами. Це була в той час надзвичайно важлива справа, яка, зрештою, лишилась важливою й по сьогоднішній день.

Чи це є єдина загроза для нашого здоров'я? На жаль, ні. Сьогодні світ засипаний різноманітними небезпечними речовинами, наркотиками, психоделіяками, всілякими препаратами, які можуть трапитися нашим дітям усюди: в школах, на спортових змаганнях, на концертах чи просто на вулиці. З цим усім треба нам боротися, і то не лише по відношенню до дітей, а й по відношенню до студентів, а навіть до дорослих наших членів.

Але ж нашому здоров'ю загрожують й інші речі, які на перший погляд виглядають невинно, наприклад, щоденна їжа, а зокрема солодощі, жирні страви тощо. На Заході зараз щодня хворіє й вмирає від переїдання більше людей (на серце, на високий тиск крові, на діабет тощо), ніж від вжитку опіуму чи надмірного вжитку алкоголю.

Отже, дванадцята точка нашого Закону має бути сконцентрована не лише на питті й курінні, а й на інших загрозах для здоров'я. Ми маємо присвятити багато уваги тому, щоби вистерігати шкідливих, небезпечних речовин — так, це треба, але також потрібно вважати на харчування, на особисту гігієну, чистоту, фізкультуру, гімнастику, спорт, свіже повітря, здоровий відпочинок, взагалі — на здоровий стиль життя.

Щоправда, Пласт від самих своїх початків розробляв програми в ділянках фізкультури, життя в природі, різних родів спорту, мандрювання і таборування на свіжому повітрі. Це є в самому серці «практики пластування», і то не лише для дітей та молоді, а й для дорослих пластунів. Але чомусь ці всі позитивні і дуже корисні програми не були широко пов'язані із дванадцятою точкою Пластового Закону, з якої, власне, безпосередньо виходять.

Дванадцята точка показує нам шлях, як «здорово жити», як дбати про «своє власне» здоров'я. Але чому лиш про «своє власне»? Пластун «допомагає іншим», — каже Другий Головний Обов'язок. То чи ж не маємо ми дбати і про здоров'я нашої родини, друзів, інших пластунів, врешті — всього людства? Це ж є наші «ближні», як вчить нас наша церква і релігія. Як писав колись наш великий поет Іван Франко: «Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти відповідь».

І тут перед нами розкриваються майже безколичесні можливості всіляких проєктів, як нам бути «добрими скавтами-пластунами», як допомагати людям бути здоровими на тілі й на душі. А допомагати ми повинні тим людям, котрі такої допомоги найбільше потребують: немовлятам, дітям, хворим, калікам, старцям, немічним — всіляким нашим ближнім, які самі собі не можуть допомогти. А нам, українцям, припадає обов'язок допомагати нашим братам-українцям в Україні і в цілому світі, особливо в теперішній час, коли наш народ бореться за свободу проти жорстокого агресора, коли тисячі наших братів і сестер стали раненими, покаліченими, побитими, немічними, потерпіли внаслідок втечі від війни.

Завданням Пластового Закону є давати не лише «напрямі в поведінці» нашим членам, а й нові ідеї, плани дії в житті. Якщо ми вміло поширимо формулювання цієї точки Закону, то нам відкриються нові можливості. Чи ж не є краще таке «загальне» формулювання 12-ої точки Закону, від того «самолюбного» формулювання, яке ми стільки років уживали?

Зрештою, «здоров'я» — це не є лише особиста справа людей. Чи не бажаємо ми «здоров'я» тваринам і рослинам, з якими ми щодень живемо? Їм також належить здорове життя на цьому світі. І ми, пластуни, повинні дбати і допомагати їм. Сьогодні людство стоїть перед величезною небезпекою «нездорового» світу, і то великою мірою через власну неухвалу до «здоров'я» нашого оточення. Ми занечистили природу, зробили «нездоровою» цілу земну кулю, яка сьогодні по-важно хворіє. Чи не повинні ми дбати про здоров'я цілої Землі?

Тут для нас, пластунів, відкривається цілий новий світ всіляких можливостей, проєктів, програм, праці з юнацтвом, новацтвом, занять для старших пластунів та сеньйорів. Дванадцята точка — це джерело нових починів, нових змагань. Ми ж бо — «новий люд»! / Старий Вовк

Автор статті з дружиною Оксаною — старшою пластункою з куреня «Рутенії»

ПОЗИТИВНИЙ ІМІДЖ Є, АЛЕ...

пл. сен. Ростислав Антимис, ВЛ

Саме в цих умовах з підлітка, та й з дорослого теж, спадають соціальні маски, тоді кожен відкриває себе та інших. Відповідно, щоб бути стільки часу в диких умовах, хлопці мають самоорганізуватися та вміти облаштувати собі побут. До того ж, такому гурту варто виробити собі якісь правила поведінки, кодекс. Незабаром хлопці повернуться в суспільство, там вони мають жити за законами та традиціями своєї громади, церкви, держави. А в часі між таборами та мандрівками цей гурт спілкується між собою на щотижневих зустрічах, а також на більших зібраннях таких самих товариств хлопців, як і їхнє. І все! Все дуже і дуже просто!

Опоненти цього трактування найчастіше оперують риторикою, типу «часи міняються» або в'язання чи топографічні знаки ніколи в житті не знадобляться. Цілком імовірно, у таких людей немає розуміння, що це засоби, за допомогою яких ми виховуємо характер пластуна чи пластунки. Ми не виховуємо «виживальщиків», хоч вчимо жити в природі, ми не виховуємо священиків, хоча маємо елементи релігійного виховання, не виховуємо солдат, хоча є мілітаризованою організацією, не виховуємо художників, хоча вчимо проявляти творчість. Наша мета — всебічно розвинена особа, без перекособочень, згідно з визначеними нашими засновниками цінностями. І ця методика — це наша особливість, яка відрізняє нас від подібних організацій, гуртків чи бандформувань.

Життя в природі + вірність Богові + вірність Україні + допомога іншим + моральні принципи у Пластовому Законі + дисципліна = Пласт.

Якщо заберемо один доданок, у нас буде щось інше. Ми можемо отримати туристичний гурток з ідейною порожнечою, або гурток малювання та макраме, або патріотичну організацію без християнської віри, або урбанізовану молодіжну релігійну організацію, чи просто зациклену на собі молодіжну тусовку без мети та цілей. Ми можемо отримати що завгодно, але це не буде Пластом. Тільки наявність цих доданків дає нам суму «Пласт». Можуть бути ще малесенькі доданки (акції в місті, розважальні зустрічі, сходини гуртка в кав'ярні і т.п.), але їхня вага повинна бути суттєво мізерною порівняно з мандрівкою в Карпати, щомісячною курінною Літургією, прибиранням лісопарку і т.п., бо коли їхня вага збільшиться, то це вже не буде Пласт.

— ” —

ОСТАННІМ ЧАСОМ Я СПОСТЕРІГАЮ ПЕВНИЙ АЖІОТАЖ НАВКОЛО ПЛАСТУ. КОЖНА ЗНАЙОМА МЕНІ СІМ'Я НАМАГАЄТЬСЯ «ЗАПИСАТИ» СВОЄ ЧАДО ДО ПЛАСТУ, БО, ХТО Б ТАМ ЩО НЕ ГОВОРИВ, ПОЗИТИВНИЙ ІМІДЖ У НАС, ПЛАСТУНІВ, Є.

НАТОМІСТЬ БАТЬКИ НЕ ДУЖЕ ОРІЄНТУЮТЬСЯ, ЩО ЧЕКАТИМЕ НА ЇХНЮ ДИТИНУ, І МАЮТЬ СВОЄ БАЧЕННЯ, РОЗГЛЯДАЮЧИ ПЛАСТ ЯК ЩЕ ОДИН ГУРТOK, ЩЕ ОДНУ ЗАЙНЯТІСТЬ.

З іншого боку, я бачу молодих виховників, які ще зовсім недавно були юнаками, і їхнє розуміння пластування суттєво відрізняється від того, що мав на увазі Бі-Пі. Пояснення цьому явищу я наведу трошки нижче.

Бейден Повел створив унікальну педагогічну методику та структуру в дуже простий спосіб. Ідея полягала в тому, щоб взяти гурт хлопців і вирвати їх на якийсь час з цивілізації, помістивши серед дикої природи «в ліси, поля, до вольних гір».

Пласт завжди був і є середовищем середовищ, які відрізняються один від одного регіоном проживання, спеціалізацією, приналежністю до вікових груп і т.п. І в цьому наша сила і перевага. Але те, що об'єднує цих всіх різних людей — це цінності: християнська віра, українська нація й усвідомлення приналежності до неї, милосердя, яке проявляється у допомозі іншим, моральні принципи характеру, які виражені у Пластовому Законі. Ще раз хочу наголосити, саме навколо цих цінностей творилося середовище, а не навпаки. Якщо ми не визнаємо тих цінностей, які були закладені понад століття тому Основоположниками, це вже не Пласт.

Після відновлення діяльності в Пласті я помітив, що багато чого змінилося. Змінилось юнацтво. Це більш інтелектуальні та впевнені підлітки, ніж раніше. Вони сміливо висловлюють свою думку, беруть на себе відповідальність, краще самоорганізуються. Але те, як сьогодні працює з юнацтвом пластова система, мені дуже не сподобалось.

- Я не розумію, коли юнаки йдуть по лісі і слухають музику з бумбоксу,

- я не розумію, коли юнацтво користується постійно мобільними телефонами в таборі,

- я не розумію, коли танцюють на ватрі та хіхікають під час іскри,

- я не розумію, коли юнацтво ховається від виховників, щоб покурити,

- я не розумію, чому сходини гуртка проводяться в кав'ярнях та піцеріях,

- я не розумію, як працює зв'язковий куреня, якщо юнацтво, яке три роки в Пласті, приїжджає на табір з нульовими знаннями та вміннями,

- я не розумію, коли в таборі немає Літургії в неділю та свята, немає капелана,

- я не розумію, чому не можна провести такі акції, як ВПР чи ДППП, в лісопарку в околицях міста, а не в умовах асфальтобетону,

- я не розумію, для чого піаритись в той час, коли ми не можемо забезпечити достатню кількість виховників для бажаючих дітей,

- я не розумію, навколо чого сьогодні об'єднуються і в чому полягає діяльність деяких куренів УСП-УПС,

- я не розумію, чому пластуни несуть однострій на збірки в наплечнику, і одягають його, ніби це карнавальний костюм,

- я не розумію, чому на ватрі юнацтво сидить на землі, а старшина на стільчиках з таборового майна,

- я не розумію, чим зайнята в Пласті така кількість сеньйорів.

Ще одне моє спостереження полягає у тому, що серед УСП-УПС немає розуміння, що все, що є у Пласті, служить ЮНАЦТВУ. Саме це є продукт Пласту, а все інше — доріст (пташата, УПН) та обслуга (УСП, УПС). Тому мають бути преференції для виховницької праці та пріоритет над всією іншою діяльністю.

Мені дуже б не хотілося виступати у ролі критикана, але, можливо, після прочитання цього допису хтось з теперішніх активних пластунів подивиться під іншим кутом на те, що зараз відбувається. Бо дуже багато процесів йде по накатаній, і часто ніхто не задумується над сутністю і практичним значенням явищ. Якось у нас була спільна нарада КВ з одним дівочим куренем, і коли говорили про те, що потрібно більше працювати з батьками юнацтва, одна з юних виховниць сказала: «Але для чого? В нас завжди так було!» А чому на змазі використовується таке погане картографічне забезпечення? Зараз є набагато кращі мапи. «Та ну! Ми вже п'ять років їх вживаємо, і всім нормально». «Завжди так було» — це фраза, яка перетворює виховні процеси на «карго-культ». І так потроху втрачається розуміння, для чого проводяться алярми, для чого відбуваються взаємні нічні напади на табори, для чого однострій та впоряд. Бо так «завжди було».

Від 90-х років середній вік виховників постійно понижувався. В той час зв'язковим часто був сеньйор, який мав молодшу кадру виховників. Він був моральним ментором, виховником для виховників. Можливо, він не був аж колегою для тих впорядників, але старшим другом точно був. Було досить багато зрілих виховників, і принципи роботи з юнацтвом, моральність, розуміння Пласту передавались від старшого до молодшого. Як сказала мені нещодавно мама однієї юначки, сьогодні «діти виховують дітей».

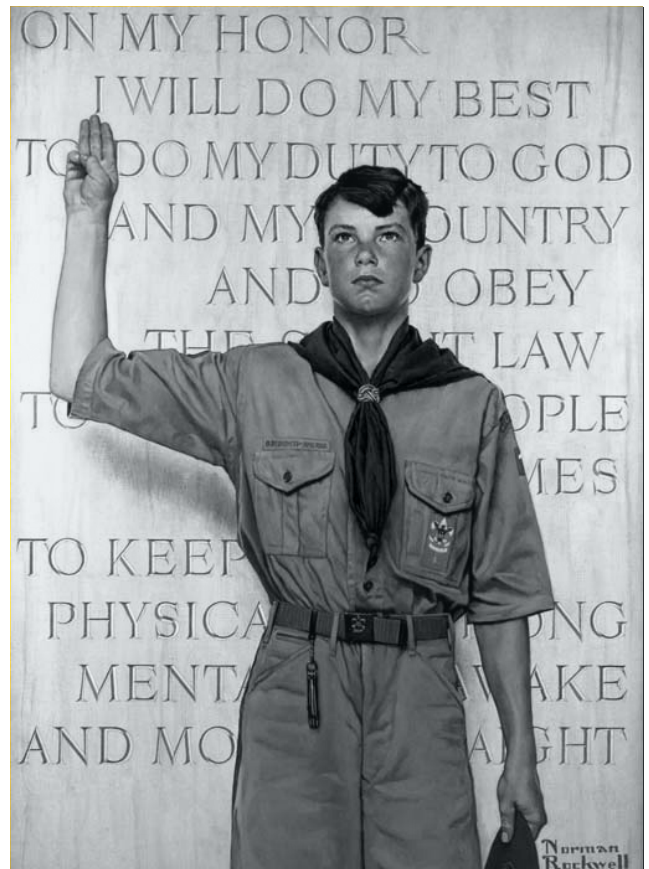
НАСПРАВДІ КИДАЮ КАМІНЬ В ГОРОД МОГО ПОКОЛІННЯ, ЯКЕ З РІЗНИХ ПРИЧИН ПОКИНУЛО ВИХОВНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ І ВЖЕ НЕ ПОВЕРНУЛОСЬ ДО НЕЇ. А ЮНИМ СТАРШИМ ПЛАСТУНАМ, ЯКІ ВПРЯГАЮТЬСЯ В ЯРМО ВПОРЯДНИКА ЧИ ЗВ'ЯЗКОВОГО І З УСІЄЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ЙОГО ТЯГНУТЬ, МОЖЛИВО, НЕ ЗАВЖДИ В ПРАВИЛЬНОМУ НАПРЯМКУ, МОЯ ПОВАГА І РОЗУМІННЯ.

Тим не менше, я бачу багато позитиву в сучасному стані речей у Пласті. Але про це і так всі знають. А про негатив треба говорити для того, щоб щось змінити.

ЛЕГЕНДИ І ФАКТИ ПРО ПЛАСТОВУ ПРИСЯГУ

пл. сен. Юрій Юзич, ОЗО

Перша Пластова Присяга могла бути запроваджена ще в пластових гуртках Івана Чмоли. То були таємні гуртки у Львові, в Станиславові та Перемишлі, де осередки діяли вже в 1911 році. А специфіка таємних мілітарних організацій полягає саме у тому, що члени складають присягу, зокрема, про дотримання таємниці. Однак ані документів, ані письмових свідчень (спогадів) існування такої присяги відшукати наразі не вдалось. Є свідчення, що Іван Чмола знав англійську мову і робив спроби перекладати посібник Бейден-Поуела «Пластування для хлопців» (1908). Тож цілком можливо, що вони, як і десятки інших організаторів скавтіngu в своїх країнах, могли скласти присягу в адаптованому перекладі з посібника, у якому був такий абзац:

ОРИГІНАЛЬНИЙ ТЕКСТ

Before he becomes a scout, a boy must take the scout's oath, thus:

On my honour I promise that —

*I will do my duty to God and the King.
I will do my best to help others, whatever it costs me.
I know the scout law, and will obey it.*

While taking this oath the scout will stand, holding his right hand raised level with his shoulder, palm to the front, thumb resting on the nail of the digitus minimus (little finger) and the other three fingers upright, pointing upwards: — This is the scout's salute.

ВІЛЬНИЙ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ

Перш ніж стати пластуном, юнак має прийняти пластову присягу:

*Обіцяю своєю честю, що
Виконуватиму свій обов'язок перед Богом і королем (Україною).
Зроблю все можливе, щоб допомогти іншим, чого б мені це не вартувало.
Знаю Пластовий Закон і буду підкорятися йому.*

Складаючи цю присягу, пластун стоїть, тримаючи праву руку піднятою на рівні свого плеча, долонею допереду, великий палець лежить на нігті мізинця, три інші пальці випрямлені вгору: це вітання пластуна.

ПЕРШОЮ ВІДОМОЮ ПЛАСТОВОЮ
ПРИСЯГОЮ БУЛА ПРИСЯГА ГУРТКА
ОЛЕКСАНДРА ТИСОВСЬКОГО,
ОРГАНІЗОВАНОГО НИМ
21 КВІТНЯ 1912 РОКУ –
ДАТА СТВОРЕННЯ ГУРТКА
ПІДТВЕРДЖУЄТЬСЯ ЧИСЛЕННИМИ
ДОКУМЕНТАМИ І ЗВІТОМ САМОГО
ТИСОВСЬКОГО ДИРЕКЦІЇ
АКАДЕМІЧНОЇ ГІМНАЗІЇ.

Далі був вишкіл і перша проба, яку, згідно з одним архівним джерелом, завершили пластовим іспитом 18 червня того ж року, за іншим джерелом — 16 листопада. Міфічна дата 12 квітня, як дата створення гуртка (!), з'явилась, імовірно, через друкарську помилку у 1926 році на передовиці журналу «Молоде життя», а далі поширилась в діаспорі у 1950-х роках.

Чи складали юнаки Тисовського на той час присягу і як цей церемоніал міг виглядати? Передусім слід зазначити, що Дрот навіть не намагався адаптувати загальноскавтський шаблон, поданий у посібнику Бі-Пі. О. Тисовський від початку вибудовував «питомо українську» організацію, де лише використовував корисні, на його погляд, елементи скавтіngu. У своїх пізніх спогадах Дрот плутається, наводячи різні подробиці та суперечливі дані, але у всіх вимальовується одна схема: зібрались у класі, провели сходини, підписали Карти впису (бланк), привітали один одного (жодної схожості із запропонованою Бі-Пі моделлю). Через присутність директора і секретаря гімназії виник конфлікт, який Дротові добре запам'ятався: «Наш директор, який був на сходинах до кінця, пізніше, в офіційній розмові зі мною, запитав мене, що то за письма складали пластуни після присяги. Діставши моє вияснення, він сказав, що цього робити не вільно і ці письма треба учням звернути. Я вислухав його заввагу, але посвідок домашньої опіки моїм пластунам я не мав наміру повертати, бо ж ця згода була одною із суттєвих вимог ведення пластової роботи з учнями». Жодного бланку з першої присяги не віднайдено, але зберігся ймовірний текст бланку (він же «Пластовий Обіт») у посібнику О. Тисовського «Пласт» (Львів, 1913):

Посвідка впису в члени
Уладу Української Молодїжи
„Пласт“.

Імя і назвище: Яків
Булєвич

День і рік уродження 20. X. 1895.

Вписаний в „Пласт“ дня 21. IV. 1912

Полк: „Над. гімназії“ у Львові

Придїлений до:

Курія:

Чети:

Рої:

Іменованний:

Учасником дня 16 листопада р. 1912

Розвідником „ р.

Пластуном „ р.

— 3 —

«ОТСИМ ДАЮ “ПЛАСТОВЕ СЛОВО ЧЕСТИ”, ЩО:

1. Повнити му точно правила пластового уставу.
2. Беззглядно повинуватись му кождоразовій пластовій власти.
3. Правильно брати му участь в пластових вправах і забавах.
4. Оправдаю ся письменно, коли не зможу взяти участи в якій вправі чи забаві.
5. Правильно складати му до каси гуртка по _____ місячно.
6. Не буду пити алькогольних напйтків ані курити тютюну.
7. В разі моєї провини, якою я заслужив би на виключене з пласту, зверну пластову виказку на руки пл. власти».

Слід звернути увагу, що про Бога і Україну чи добрі діла в цій першій Присязі нічого не було.

Гуртки, ініційовані Петром Франком, могли також складати таке Слово Чести, бо текст карти впису був опублікований додатком у посібнику «Пласт» за 1913 рік, який використовувався по гімназіях.

Щодо самого поняття присяги, то навіть в діаспорі автор пластової відзнаки і один із перших пластових виховників Мирон Федусевич продовжував критикувати у своїх спогадах Дрота за те, що він запровадив саме «присягу» (англ. Oath), а не більш м'яку форму, пропоновану Бі-Пі, — «приречення», тобто обіцянку (англ. Promise). Зрештою, це не лише українська дискусія, в різних національних скавтських організаціях дотепер є по-різному: в когось присяга, а в когось обіцянка.

Першу Присягу на вірність Україні вихованці О. Тисовського склали під час сходу 19 грудня 1916 року. Тоді було сформовано полк ім. Петра Конашевича-Сагайдачного і саме тоді вперше, окрім підписання Пластового Слова Чести, було прочитано Пластовий Обіт, який — із діаспорними змінами 1961 року (підготовлені Іваном Манастирським і затверджені ГПБ) — ми зараз всі співаємо під час запряження. Напередодні Другої світової війни саме ця дата 1916 року вважалась днем, коли вперше українські пластуни складали Присягу.

ПЛАСТОВА ПРИСЯГА

(уложена д-ром О. Тисовським)

*В пожарів всесвітних луни ті кроваві,
Під звуки завзятих зусиль боротьби,
У пам'ять давньої предківської слави,
Вкраїні обіти складаю отсі:*

*Плекатиму силу і тіла і ума,
Щоб нарід мій вольний, могучий раз став,
Щоб тиха, журлива, невольнича дума
Замовкла, а гордо щоб спів наш лунав.*

*Красу я і щастя по всій Україні
Ширитиму, власний забуду мій труд,
Щоб зір свій від праці при згорбленій спині
Підняв часом в небо мій втомлений Люд.*

*Я працю, невдачі, всі злидні, недолю
Пійму як завдання трудної ігри,
З життям так поборюсь як з трудами в полі,
Мину обережно зрадливі яри.*

*А летом вірлиних крил скоба долину
Під хмари і бистро розглянусь в степу,
Промірю тернистий весь шлях України,
На щастя дорогу введу Вітчину.*

Коли саме Юрій П'ясецький написав музику до Обіту і відколи його почали виконувати співано — встановити ще не вдалось. У першому пластовому співанику, виданому в 1928 році, співаного Обіту (присяги) немає. Перше відоме виконання співаної Присяги в Пласті відбулось у 1936 році в Ржевниціях поблизу Праги, але це була, скоріше за все, присяга закарпатських пластунів (про це згадаю нижче). Є свідчення, що від другої половини 1940-х років мелодія Обіту почала виконуватись мурмурандо, тобто через наспівування із закритим ротом в лаві паралельно із проголошенням присяги-вірша тими, хто складав Присягу (найчастіше при тому посилались на складність мелодії, яку особи, що складають Присягу, могли й не виконати). У посібнику «Життя в Пласті» 1961 року, який редагував Ю. П'ясецький, є лише такий запис: «Музику до пластового обіту склав на народний мотив пл. сен. Ю. П'ясецький».

У 1919—1921 роках використовувались й інші варіанти пластової присяги, текст яких копіював британське першоджерело. Так, у книжечці невідомого авторства «Український пластун (короткі відомості)» (Умань, 1919) вперше в історії Пласту зафіксовано перший та другий скавтський обов'язок. І відбулось це в центрі України — на Наддніпрянщині, а не в Галичині! Брошурка містила розділ «Обітниця (присяга) пластуна» такого змісту:

СЛОВОМ ЧЕСТИ ОБІЦЯЮ, ЩО БУДУ:

**ВИКОНУВАТИ СВОЇ ОБОВ'ЯЗКИ
ПЕРЕД НЕНЬКОЮ УКРАЇНОЮ
І ПЕРЕД БОГОМ.**

**БУДУ ДІЯТИ ВСЕ ВІД МЕНЕ ЗАЛЕЖНЕ,
ЩОБ ДОПОМОГТИ БЛИЗЬКИМ,
ЧОГО Б ЦЕ МЕНІ НЕ КОШТУВАЛО.**

**ЗНАЮ ПРАВО ПЛАСТУНІВ І БУДУ
ЙОГО ВИКОНУВАТИ.**

Петро Франко, один із засновників Пласту, видав у 1921 році книжечку «Як закладати пластові дружини?». У ній на сторінці 17 подано досить оригінальний текст Пластового обіту, у якому відсутній перший та другий головні скавтські обов'язки — вірність Богу і Україні, допомога іншим. Оскільки П. Франко був опікуном пластового куреня в Коломиї, то можна припустити, що цю Присягу могли скласти його юнаки з 19 пластового полку ім. Максима Залізняка:

**ОТСИМ ДАЮ ПЛАСТОВЕ СЛОВО
ЧЕСТИ, ЩО БУДУ ТОЧНО ВИПОВНЯТИ
ПРАВИЛА ПЛАСТОВОГО ЗАКОНА,
БЕЗЗГЛЯДНО ПОВИНЮЮСЯ
ПЛАСТОВІЙ ВЛАДІ, БУДУ ПРАВИЛЬНО
ХОДИТИ НА ВПРАВИ І СХОДИНИ,
ВСЯКУ НЕПРИСУТНІСТЬ ОПРАВДАЮ
ПИСЬМЕННО, ПРАВИЛЬНО ВНЕСУ ДО
СКАРБУ ГУРТКА НАЗНАЧЕНУ
ВКЛАДКУ.**

Упродовж 1920—1930 років паралельно з пластовим обітом авторства О. Тисовського, який використовувався в Галичині і на Волині, в Закарпатті існував цілком інший текст Пластової Присяги. У червневому числі часопису «Пластун-Юнак-Cserkesz» за 1923 рік (число 2, с. 4) була опублікована «Присяга пластунів подкарпатської Руси» авторства д-ра Василя Пачовського (1878—1943), яка, як свідчать спогади, використовувалась закарпатськими пластунами до 1939 року включно. Тобто у відомій пісні, яку ми знаємо як «Гімн закарпатських пластунів», під словами «не зломимо своїх присяг» розумілась саме присяга авторства В. Пачовського. До слова, «присягу на вірність своїй великій Батьківщині — Україні» закарпатці складали, ставши на одне коліно та цілуючи синьо-жовтий прапор з тризубом. Саме цю церемонію у 1928 році в Ужгороді зафіксувала Марійка Підгірянка у згаданому вище вірші «Присяга», який починається словами «Присягаю на стяг пластовий...». Читачі можуть звернути увагу, наскільки виразно цей текст перегукується з віршем Олександра Тисовського.

ПРИСЯГА ПЛАСТУНІВ ПІД. РУСИ

Василь Пачовський

*З відродженем світа в великій добі
Складаю присягу, народе, Тобі:
Плекати-му силу ума свого й тіла, —
Як гордість народня позве нас до діла,
Аби я до чину для всіх був готов.*

*Злелію красу непорочну душею —
Як зорі заблиснуть у нас над землею,
Аби я вчув правду, закон і любов,
Мину обережно зрадливі яруги,
Як зродиться воля з народної туги,
Аби я не впав, а стояв у рядах.*

*І бистро прогляну з вершин всі дороги,
Як стане мій люд на розпутьї тривоги,
Аби я вказав йому соняшний шлях.
На славу народу і всіх поколінь.
Так допоможи мені, Боже! Амінь.*

69

ПРИСЯГА. *це мелодія тв*
Музика: Я. ЯРОСЛАВЕНКА

Maestoso.

Прися га - ю на стяг пласто- вий у по-
ри-ві свя-то-го чут-тя, що на-ро-до-ви дам кождий
день трудовий в вірній службі до ско- ну жит- тя.

М. ПІДГІРЯНКА:

ПРИСЯГА.

Присягаю на стяг пластовий
У пориві святого чуття,
Що народови дам кождий день трудовий
В вірній службі до скону життя.

Присягаю на совість і честь
Послух пласту законам на все —
Бо закон пластовий запорукою єсть,
Що нарід волі стяг піднесе.

Присягаю на дружню любов —
З другом в долі й неволі йти.
Пожертвую і сили і труди і кров,
Як на поміч покличуть брати.

Табор в Лугах р. 1927 Комен. Л. Бачинський.

В історичній літературі, навіть в наукових роботах натрапляємо на ще один міф. Стверджується, що покоління Бандери, Шухевича, яке пластувало у 1920-х роках, присягало на вірність Богу та Україні, а далі наводиться текст сучасної Присяги. При цьому автори не враховують змін, які відбувалися в організації протягом 100 років. Пластуни 1920-х років, окрім закарпатців, підписували Пластове Слово Чести (ці документи сотнями збереглися в архівах) і, можливо, зачитували Пластовий Обіт. Окрім цього, існувала окрема Карта впису у формі приречення-присяги (пластового слова честі про дотримання уладового правильника) при вступі до старшого пластуна. Згаданий вже Степан Бандера складав відповідну присягу в юнацтві і під час вступу до УУСП. Однак тему треба досліджувати далі, бо в квітні 1926 року Ювілейний комітет для відзначення 15-ліття Пласту звернувся до членства з таким зверненням (мабуть, це і була перша спроба запровадити в Пласті класичний перший скавтський обов'язок):

День 30 мая 1926 р. година 12 точно лучить усіх українських пластунів і пластунок, безоглядно в котрій місцевості вони находять[ся], могуте

Пластове приречення:

«БУДУ ВІРНИЙ БОГОВІ І УКРАЇНІ».

Коли з'явився теперішній текст Присяги? Після заборони Пласту в Галичині центр пластового руху змістився до Праги, де був тісно переплетений із чеським «Юнаком» (співзасновником СОСР). Саме IV з'їзд СУПЕ — Союзу українських пластунів-емігрантів — вперше офіційно затвердив 27 листопада 1932 року текст Пластової Присяги для всього Пласту в еміграції, в основі якої лежали звичні нам Три Головні Обов'язки.

ПРИСЯГАЮ НА СВОЮ ЧЕСТЬ, ЩО:
1. ЛЮБИТИМУ СВОЮ БАТЬКІВЩИНУ,
СВІЙ НАРІД І В КОЖНОМУ ЧАСІ ЇМ
БУДУ СЛУЖИТИ;

2. ДУШЕЮ Й ТІЛОМ БУДУ ЗАВЖДИ
ГОТОВ ПОМАГАТИ БЛИЖНЬОМУ;

3. БУДУ ПОВОДИТЬСЯ ЗГІДНО З
ПЛАСТОВИМ ЗАКОНОМ.

Немає інформації, чи закарпатські пластуни були зобов'язані виконувати рішення СУПЕ, чи й далі використовували свою присягу.

У таборах переселенців, починаючи з 1945 року, під впливом міжнародного скавтського руху, а можливо, і нав'язуючи до рішення СУПЕ 1932 року (відроджений Пласт мав спочатку назву СУПЕ, а в 1947 році відкинув з назви останнє слово «емігранти»), пластові осередки просто почали друкувати тексти стандартної скавтської присяги в українському варіанті. Зафіксував цей стан виданий у вересні 1946 року «Правильник Устрою частин Уладу Українських Пластунів Юнаків», затверджений Командою СУПЕ (сучасник аналог — ГПБ). Цей правильник визначав:

Пластове приречення на учасника УУПЮ складається із трьох частин:

- а) зложення Карти Впису до У.П. (зразок ч. 3),*
- б) виголошення пл. приречення (зразок ч. 4),*
- в) виголошення тексту вірша п.з. «Пластова Присяга», укладу Дрот-а (зразок ч. 5).*

Зразок ч. 4. Текст пл. приречення:

«Даю оцим Пластове Слово Чести, що по всім своїм силам повнитиму три головні обов'язки українського пластуна, а саме:

*буду вірним Богові й Україні,
буду помагати іншим,
буду повинуватися пластовим законам
і владі».*

Вже через рік «Пластові вісті» повідомили постанову Головної Пластової Старшини (перехідна назва між Командою СУПЕ і ГПБ) від 10 грудня 1947 року. Всі дотеперішні тексти пластової присяги втратили силу, окремо зазначалось про скасування тексту з вищезгаданого Правильника Устрою частин УУПЮ. Натомість запроваджувався діючий і донині текст присяги, одразу для всіх уладів (окрім новачтва). У 1961 році, як зазначалось вище, ГПБ літературно відредагувала «Пластовий Обіт». У цій же постанові ГПБ — від 15 квітня 1961 року — опубліковано і нову версію Пластової Присяги (зміни виділено жирним):

ТЕКСТ ПРИСЯГИ 1947 р.

Присягаюсь своєю честю, що робитиму все, що в моїй силі, щоб:

*бути вірним Богові й Україні,
помагати другим,
коритися Пластовому Закону
і слухатись Пластової Влади*

ТЕКСТ ПРИСЯГИ 1961 р.

Присягаюсь своєю честю, що робитиму все, що в моїй силі, щоб:

*бути вірним Богові і Україні,
помагати **іншим**,
жити за Пластовим Законом
і слухатись Пластового **Проводу***

14 листопада 1998 року, із запровадженням нової редакції першої частини Правильника УПЮ, в Пласті зникла остання ниточка, яка пов'язувала сьогоdnішній Пласт із Присягою 1912 року, яку щорічно відзначаємо (згідно з традицією, створеною вже у відродженому Пласті України у 1990-х роках). Додаток до Правильника із Картою Впису, яка загалом відтворювала первинний текст Дрота, був просто вилучений. Відомо, правда, що пластуни станиці Івано-Франківськ продовжують заповнювати Карту Впису під час присяги (треба уточнити, чи було відповідне рішення загальних зборів станиці), чим єдині на весь великий Пласт продовжують традицію присяги 1912 року. Вже кілька років на розгляді в Крайовій Пластовій Раді України перебуває проект Положення про церемонію складання Пластової Присяги. Суть документу — відновити перервану традицію першої Присяги, запровадивши Карту Впису (і то для всіх заприсяжених, зокрема для УСР та УПС). Замість Пластового Слова Чести, яке — однозначно — має свою цінність, запропоновано вставити Три Головні Обов'язки. Окрім відновлення традиції, такий документ може запровадити ще чисто практичний елемент — кожна присяга фіксуватиметься на письмі, а також буде створено — нарешті — реєстр заприсяжених.

P.S. У міжнародному скавтському русі є одна цікава і важлива традиція — обряд відновлення скавтської присяги. Під час кожного міжнародного джемборі СОСР тисячі скавтів та скавток, кожен своєю мовою, в той самий час вголос проголошують присягу, оновлюючи її у своїй свідомості. Випадки відновлення присяги були і в Пласті. Зокрема, 19 жовтня 1946 р. в Байройті відбувся крайовий з'їзд пластового сеньйорату, під час якого 13 пластунів сеньйорів в присутності Верховного Пластуна проф. Северина Левицького відновили свою пластову обітницю.

Думаю, що таку традицію вартувало би запровадити і під час щорічного відзначення Дня першої Пластової Присяги (який, очевидно, не треба жорстко прив'язувати до «легендованого» 12 квітня; цілком спокійно можна його проводити і в кінці квітня, прив'язуючись до реальної дати створення першого пластового гуртка, який, хоч і невідомо коли склав першу Пластову Присягу, створений був точно і без сумніву 21 квітня 1912 року).

ПЛАСТ НА ЛЬВІВЩИНІ МІЦНІШАЄ

ст. пл. вірл. Юлія Катинська, КН,
голова ОПС Львівської округи

ФОТО ЮРІЯ ГЛАДКОГО

У жовтні 2016 року відбувся 15-й, ювілейний окружний пластовий з'їзд Львівської округи. На ньому пластуни з 20 станиць та осередків області підсумовували діяльність від початку створення. Йшлося про різні періоди життя округи, про те, чого вдалося досягнути та над чим варто працювати старанніше. Члени проводу звітували про свою минулорічну діяльність, ділилися успіхами та розповідали про виклики. Після обговорення звітів обрали новий провід. До його складу увійшли представники п'ятиох старшопластунських куренів: «Княгині», «Сіроманці», «Степові Відьми», «Бунтарки» та Загін «Червона Калина». Головою ОПС було обрано ст. пл. вірл. Юлію Катинську, КН. Минулорічний голова ст. пл. Назар Домбровецький, СМ, очолив Окружну пластову раду.

Нова команда відразу розпочала свою роботу. Вперше було складено річний план праці округи, в якому відображена інформація про найбільші акції кожної станиці, удосконалено електронну систему зголошення та звітування окружних заходів, фінансової звітності. Також члени ОПС упорядкували та роздрукували перші примірники «Посібника для Львівської округи». Книжечка містить 6 розділів: основна інформація, структура та керівні органи, окружні акції, напрямні для організації основних окружних акцій, робота округи з органами влади, робота округи з молодіжними громадськими організаціями.

Перед початком докладного планування роботи на 2017 рік нова окружна старшина проаналізувала діяльність каденції ОПС 2015—2016 років та випустила буклет зі статистичними даними. За цей час відбулося 15 таборів різного рівня, 13 окружних акцій, з яких 6 вишколів. Вдалося відновити традицію вишколів комендантів та вишколів третьопробників. Започатковано окружний вишкіл «РУХ» з діловедення та впорядку для осередків, що розвиваються, проведено окружну Спартакіяду «Лицарський турнір», учасниками якої стало 100 юнаків та юначок з 7 станиць. Традиційно провели передання Вифлеємського вогню миру та Свято весни.

За 2016 рік було проведено Крайовий вишкіл дійсного членства (КВДЧ) ч. 62 «Боїнг 62» для представників Львівської округи, відбулися презентації Пласту у п'яти населених пунктах, створено 4 нові осередки (Стрілки, Мостиська, Великі Глібовичі, Радехів), започатковано нову спортивну акцію «Веселі старты». Таким чином, станом на 1 жовтня 2016 року Пласт діяв вже у 26 містах та селах Львівської області. Зареєстровано 17 станиць, а також є 9 осередків, які ще не пройшли реєстрацію. Пластунів немає

лише у п'яти районах: Турківському, Жовківському, Золочівському, Городоцькому, Кам'янка-Бузькому.

Референти УПН, УПУ та УСП/УПС вперше підрахували за допомогою звітів, скільки в окрузі членства (не враховуючи дані найбільшої станиці Львів). Юнаків та юначок налічується близько півтисячі. Займається з ними, згідно зі звітами, 65 виховників. Однак загалом в УСП/УПС є 585 членів організації. Новацтво виявилось складніше порахувати. Вдалося зафіксувати 24 гнізда та 2 самостійні новацькі рої. Чимало станиць, які ніколи не займалися з новацтвом, створили новий уклад. Зокрема, три рої з'явилося у станиці Старий Самбір. Відновила свою роботу станиця Жидачів. Старші пластуни з цієї станиці є першими в окрузі, хто розпочав заняття з пташатами.

Проаналізувавши працю попередників, новий провід поставив собі ще амбітніші цілі. Та спершу було прийнято рішення ознайомитися з реальним станом справ кожної станиці, побачити, наскільки звітування відповідає дійсності. Члени ОПС відправилися до пластунів округи з доброзичливими візитами. Взимку відвідали 16 станиць та осередків. З деяким провадили Загальні збори, з деяким спільно організовували акції, а з іншими мали цікаві розмови. Такі поїздки допомогли сформувати реальну картину, побачити проблеми, які мають пластуни, оцінити, як в пригоді може стати окружний провід. Візити також допомогли налагодити співпрацю між ОПС та СПС, започаткувати низку акцій. Так, з пластової зустрічі у Самборі зародилася ідея окружного спортивного змагу з футболу «Олімпік» та інтелектуального змагу між 32 куренем ім. Олени Кульчицької (Самбір) та осередком Мостиська. Доопрацьовано базу зголошених третьопробників.

Найбільшою проблемою Львівської округи стала замкнутість станиць та осередків. Всі вони активно працювали у себе на місцях, але не хотіли брати участь в окружних заходах. Тому вирішили організувати кращу комунікацію між станичними в соціальних мережах: створили діалог станичних та почали активно працювати над наповненням групи округи у Facebook. Було започатковано цікаві конкурси («Суперкурінь», «Найкраща книга гуртка», «Найкраща станиця»). Переможці отримали нагороди: намети, часткове фінансування акцій, оригінальні блокноти.

В мережі також розпочато флешмоб між виховниками округи. Його кодова назва «Розкажи про свій гурток». Старші пластуни ділилися фото та історіями з життя свого пластового

гуртка. Згодом відбувся другий етап конкурсу «Найкраща станиця», мета якого — популяризувати діяльність своєї станиці. Участь у ньому взяло 9 станиць Львівської округи. Учасники надсилали фото своїх пластунів, розробляли інфографіку, де писали про свій станичний провід, про акції, перемоги, плани, публікували відео з мандрівок, сходин.

Новий провід також активно працює над фінансовими питаннями. Члени ОПС відвідали вишкіл франдрайзингу, що відбувався у Львові. Подано 9 проєктів на конкурс від Львівської обласної державної адміністрації. Укладено договір на фінансування окремих заходів округи з Українською Галицькою Асамблеєю.

Налагоджено співпрацю з іншими молодіжними громадськими організаціями Львівщини (СУМ, УМХ, Текстура, МНК, ФРІ, Aiesek та інші). Львівська округа відвідує спільні заходи, форуми, зустрічі з громадськими організаціями області, що їх проводить Львівська обласна державна адміністрація.

У календарі на 2017 рік заплановано 20 акцій різного типу. На початку весни відбувся КВДЧ ч. 88 «Академія FBI» Львівської округи, який зібрав 30 учасників, 7 з яких — представники громад, що хочуть створювати осередки у своїх населених пунктах. Вишкіл виховників юнацтва ч. 161 проведено від 31 березня до 2 квітня. Наприкінці квітня відбулася окружна Спартакіяда, у травні — Свято Весни, вишкіл комендантів та дошкіл виховників.

Сьогодні округа активно працює над тим, щоб залучити до своїх лав більшу кількість молодих людей старшопластунського віку. Для цього проводиться чимало презентацій у школах, державних установах, на фестивалях. Додатково реклямується Пласт у Львівській області на біл-бордах, у соціальних мережах.

**Є ЩЕ ІНШІ ПРИОРИТЕТНІ
НАПРЯМКИ: ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ
ПРАКТИЧНОГО ПЛАСТУВАННЯ У
СТАНИЦЯХ, СТВОРЕННЯ НОВИХ
ВИШКОЛІВ, ЗАЛУЧЕННЯ
ТРЕТЬОПРОБНИКІВ ДО РОЗВИТКУ
ОКРУГИ, ФІНАНСОВЕ ТА
ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ.**

Зараз всі референти активно працюють над цими питаннями. Провід округи готовий докласти всіх зусиль, щоб Пласт на Львівщині ставав дедалі якіснішим і сильнішим.

СВЯТО ВЕСНИ БУВАЄ Й «МІЖГАЛАКТИЧНИМ»

*Пластуни станиці Лондон
Фото Ігоря Наконечного*

Між 28 квітня і 1 травня станиця Лондон під проводом коменданта Дениса Угриня організувала традиційне Свято весни на Українській оселі Франкополе, Бельгія. Разом — пластунів, їхніх батьків і гостей — на оселі зібралося майже 80 осіб. Це таборування уможливила суттєва підтримка бельгійських пластунів і Управи Української оселі Франкополе, за що їм велика подяка.

На табір прибули учасники та інструктори з Великої Британії, Бельгії, Нідерландів, Словаччини, США, Німеччини, України й Австрії. Оскільки Свято весни було присвячене екологічній тематиці, учасники були поділені на гуртки під назвами «Торнадо», «Землетрус», «Вогонь», «Цунамі».

Після церемонії відкриття учасники розійшлися на гутірки (впоряд, перша медична допомога, самозарадність, виживання в природі, екологія, піонірка і природознавство). Після обіду продовжили ротацію гутірок, поспівали, а також провели відбиванку і «Веселі старти».

Велику несподіванку зробив усім Владика Борис Гудзяк, прибувши під вечір до табору. Під час вечірньої збірки Владика звернувся до усіх з коротким словом про свій досвід пластування, нагадуючи, що він саме через у Пласті пережиту духовність знайшов для себе дорогу до священства. Він висловив свою радість від того, що вперше мав нагоду побути на пластовому таборі у своїй єпархії. Владика також долучився до ватри і співів, замовив пісню «Гуцулка Ксеня». Владика Борис надихнув усіх цінувати кожен мить і вірити в себе. При ватрі гуртки представляли свої назви і дуже весело провели час.

Неділя розпочалася молебнем до Пречистої Діви Марії, який відправили Владика Борис і о. Олег Ковтун з Відня. Під час цієї відправи настав для станиці Лондон довгоочікуваний момент посвячення станичної хоругви. Звертаючись до пластунів та гостей табору, Владика закликав пам'ятати, що «кожен покликаний до життя вічного, у цьому є сенс свята Воскресіння».

Подальший день був наповнений художніми заняттями для новацтва та молодшого юнацтва — подруга Надія Сеничак відкрила дітям

світ Марії Приймаченко, і кожен постарався відтворити «Легідного лева». Тим часом старше юнацтво прослухало «Інтенсивний курс виховницької діяльності», водночас для присутніх батьків було проведено вишкіл «Допластової підготовки».

Підсумовуючи програму свята, учасники взяли участь у тереновій грі, де виказували набуті знання, вправлялися у командній праці на мистецькій ділянці та вивчили пісню ЮМПЗ-2017 «Серед лісу», мали змогу спробувати себе на скелелазінні.

Після вечері відбулося урочисте закриття Свята весни. Першунами серед новацтва стали Христя Кадищук і Віталій Москаленко, серед юнацтва — пл. прих. Максим Богданович та пл. уч. Софія Смондуляк. Серед проводу першункою стала пл. сен. прих. Оксана Сеничак. Вітаємо усіх першунів та бажаємо наснаги до нових звершень!

Під час прощальної ватри було трошки сумно, адже за ці два дні всі встигли добре подружитись. Проте довго сумувати не довелось, бо старші юначки станиці Лондон провели ватру в мажорних тонах. Дякуємо Софії Смондуляк, Насті Угрин і Ларисі Гонт за чудове планування і проведення ватри. Троє новаків з Антверпену — Назарій Закревський, Віталій Москаленко та Денис Андрушко — склали Новацьку обіцянку. Вітаємо новаків та їхнього виховника ст. пл. Юліяна Матичака, СМ, та бажаємо успіхів у подальшій праці. Також на ватрі були переведені з новацтва в юнацтво Адріана Карасевич та Максим Богданович, тож у станиці Лондон зростає членство УПЮ.

Ватра завершилася теплою іскрою, яка була не просто потиском руки, а чимось більшим, що об'єднало усіх навколо однієї пластової ідеї.

Організатори Свята весни щиро вдячні Управі Української оселі у Франкополі за теплий прийом та гостинність і дякують всім-всім, хто був там присутній: учасникам, батькам з пташенятами, гостям, інструкторам та всім, кого не згадали поіменно — адже хтось поміг на кухні, хтось на складних ділянках програми. Успіх цьогорічного Свята весни — це спільний успіх.

Окрема подяка проводу табору належить інструкторам: ст. пл. Юліяну Матичаку, СМ; пл. сен. Лесі Смондуляк; ст. пл. Ярославу Єлісєєву, ВБ; ст. пл. вірл. Ані Олексин, Бунт; ст. пл. Ігорю Наконечному, СМ; ст. пл. Марті Мовчан та ст. пл. скобові гребцю Данилові Максимчуку. За проведення співу окремо дякуємо другові Андрієві Сеничаку, за скелелазіння пл. сен. Оксані Літинській, за вишкіл для батьків пл. сен. Ромі Зубенко, Гр.

«ЗОЛОТА БУЛАВА» ОЧИМА УЧАСНИЦЬ

пл. уч. Лариса Гонт, пл. уч. Софія Смондуляк,
пл. уч. Соломія Петріна, пл. уч. Настя Угрин,
станіція Лондон

Журнал «Пластовий шлях» є доброю нагодою для молодих старших пластунів чи й членів нашої організації старшого віку випробувати себе в ролі журналіста. Дехто користує з цього, надсилаючи нам цікаві тексти та фотоілюстрації. Дещо з цього матеріалу друкуємо на сторінках нашого видання.

Однак для старшого юнацтва зараз існує не так багато можливостей виявити свій творчий хист у напрямку пластової журналістики. Маємо на увазі саме співпрацю з друкованим виданням.

Отож, в рамках 105-ліття Першої Пластової Присяги редакційний колектив запросив старше юнацтво до написання статей на пластову тематику. Ця творча акція тривала не так вже й довго: від 12 квітня до 6 травня 2017 р., і, зізнаємось, статей ми отримали не надто багато. Однак публікацію, яку визначили переможцем, пообіцяли надрукувати в одному з чисел «Пластового шляху», що й робимо. Її авторками є старші юначки зі станіції Лондон.

Не думайте, що так легко потрапити на престижний Міжкrajовий вишкільний табір «Золота Булава», який уже десятиліттями проводять біля села Ямельниця на Сколівщині. По-перше, треба на підставі виконаних завдань бути обраною в коло учасників. Нам — Софії, Насті, Соломії і Ларисі (усі зі станіції Лондон, Велика Британія) — це дивом вдалося! По-друге, треба ще дістатися туди...

В день нашого лету ми — три юначки (одна вже приїхала в Україну раніше) — і батько однієї з нас зустрілися ранесенько на летовищі. Та через технічні проблеми на літак ми чекали 14 годин з надією та з терпеливістю... Щойно о 21 год. нас повідомили, що лет скасовано! Не втрачаючи надії, ми повернулись додому на коротку ніч, щоб наступного дня встати ранесенько і поїхати вже знайомою дорогою знову на летовище.

Успішно зареєстрували наші величезні наплечники і врешті опинилися в літаку. З радості ми перевели подих та проспали цілісінький лет. Коли прокинулися, пригадали собі, що прибули в Стамбул! Дивлячись через ілюмінатор, ми відчували гарячий клімат Туреччини. Швидко вийшли з літака — була тільки година на пересадку до Львова — та побігли через довгу чергу на паспортний контроль. Там ми дізналися, що треба візу. Поспішили у відповідний офіс та швидко купили бажану візу. Ми були здивовані, що це нам вдалося так легко, бо часто чуємо про довгий процес отримання візи. Вхопили наплечники і — бігом до реєстрації багажу. Тепер лишилося ще тільки 20 хвилин до відлету. Оскільки ми з Великої Британії, стали в довгу чергу, якій не видно кінця, на другий паспортний контроль! Ми злякалися, бо не знали, що нам робити, якщо застрягнемо в Стамбулі. Добре, що ми тоді ще не знали, що цього дня турецький уряд ввів надзвичайний стан у відповідь на внутрішній неспокій в державі.

Нарешті ми пройшли контроль та побігли до літака значно швидше, ніж ми звично біжимо на таборових руханках. Коли ми нарешті долетіли до Львова, на нас чекали Настя, її дідо і родина Петрін. У визначений день пан Ярослав завіз нас у Стрий, де всі таборовики зустрілися в спортзалі. Ми були здивовані кількістю зібраних там пластунів і пластунок! Їх було 48 учасників (24 юнаки, 24 юначки) та провід. Ми ще не були учасницями такого чисельного табору! Дехто з нас злякався, зрозумівши, що не говоримо українською так, як решта учасників. Та не було чим журитися, бо всі нас дуже приємно прийняли і навіть були зацікавлені зустріти учасниць з іншої країни. Це було гарним пережиттям і дещо нас заспокоїло.

Вранці нас здивувало, що нам сказали піти в кафе на сніданок. Ми в Англії чи в Німеччині не звикли, щоб день починався з таких смаколиків, як свіжі налисники зі сиру, кава! Через годину вирушили автобусом на терен табору. В автобусі ми познайомилися з іншими юнаками та юначками з різних куточків України: Трускавця, Луцька, Стрия, Авдіївки, Тернополя. Одразу почали співати під гітару, жартувати. Усі виявились неймовірно дружніми та веселими! Такими, як ми й очікували їх побачити. Ми час від часу поглядали у вікно, дивлячись на неймовірну природу та красу України. Комуś стало дуже сумно, тому що не бачив її два роки. Але зараз не про це.

Приїхавши на місце, ми ще кілька хвилин ішли до місця розташування, де нас привітали комендантка табору ст. пл. Зоряна Удич та референт програми «Золота Булава» пл. сен. Рома Найденко.

Як тільки ми краще познайомилися з проводом, нас розділили на 2 підтабори: хлоп'ячий та дівочий. Такий розподіл спершу нам був незвичний, але все ж ми бачилися з юнаками майже щоденно під час спільних гутірок. Одразу нам дали випробування, де ми мали виявити себе та здружитись зі своїм гуртком. Нас чекали «сімейна фотографія», «павутиння», «багатоніжка», пісенне завдання та інші. Після цього у нас почалося розташування: намети буквою «П», місце для кухонь (нам було потрібно викопати яму для вогню, натягнути тенти, зв'язати столи і крісла, потім удосконалювати нашу кухню щодня), таборів споруди (брама, щогла, лятрина і дошка оголошень; також додатково ми робили гойдалки, душ, вішаки для одягу і навіть «яму-плювачку» для зубної пастки). З кожним днем табір виглядав дедалі краще, ставав ріднішим.

Шукання щогли було набагато тяжчим, ніж здається. На будівлю таборової споруди всім дали три години. Другий гурток шукав і шукав, але не міг знайти дерева, яке б підходило для щогли. Та на наступний день всім гурткам додали дещо часу, щоб закінчити споруди. В міжчасі другий гурток помандрував вгору і знайшов ідеальне дерево на щоглу. Після довгої муки його притягли до табору, але нам сказали, що воно було занадто криве. Тому ми вдруге пішли за щоглою, цього

разу ще вище. Нарешті ми знайшли перфектну суху сосну, але коли ми її зрубали і принесли до табору, нам сказали, що вона надто коротка. Мимоволі ми виявили ініціативність і прив'язали частину дерева, яке попередньо принесли, до «нової» сосни і закопали цей прив'язаний кусок в землю, щоб його не було видно. Після цієї маленької пригоди ми зрозуміли, що на «Золотій Булаві» все має бути зроблено якнайкраще і що ми також здатні проявити власну ініціативу.

Ще була дуже захоплююча мандрівка в Тустань. І хоча спочатку було дуже гаряче, а потім лив дощ, як з відра, це не могло зіпсувати наші чудові враження від мандрівки та вікторини, організованої спільним гуртком юнаків і юначок число 1. Після мандрівки у нас був просто неймовірний спортивний змаг, організований гуртками число 3 хлопців і дівчат на зразок олімпійських ігор. Там на нас чекали відбиванка, фрісбі та естафета.

Також у нас був тереновий змаг, організований 4-им мішаним гуртком. У цей момент всі згадали і незабутню тактичну медицину, і складання наметів, перебіг через річку і повзання у болоті (після нього навіть організатори були в болоті з ніг до голови!)...

А 2-ий мішаний гурток організував чудову обрядову ватру. До речі, ватри — це завжди веселощі, несподіванки та неймовірні почуття й емоції. Ватри завжди закінчувалися на піднесеному настрої: ватра знайомства, історична, обрядова ватри... Всі вони залишили якусь частинку у душі.

Навіть те, що обрядова ватра закінчилася зливою, не зіпсувало чудового настрою та спільної вечери, організованої хлопцями для нас, за що їм дуже дякуємо. Адже по завершенні ми продовжували веселитись і співати під звуки дощу, який охоче нам підспівував. На цьому таборі було важливим, зокрема, щоб якнайкраще розумітися в гуртку, з яким треба було співпрацювати кожного дня. На ЗБ ми навчилися корисно розпоряджатися часом, розподіляти обов'язки в гуртку. Кожен з нас мав змогу стати гуртковою, інтендантом свого гуртка, бунчужною або ж таборовим писарем.

Золота Булава — це чудовий табір, який робить із юнаків та юначок справжніх провідників. Він навчає нас бути точними, розсудливими, справедливими та займатися самовихованням. Цей табір дає чудовий досвід. Ми назавжди запам'ятали хвилини, проведені разом. Ну і, звичайно, все точкується!

В чому усім нам пощастило? Ми намагалися ставитись одна до одної привітно і з розумінням. Це допомогло здружитися. Отож тепер намагаємось контактувати. До майбутньої приємної зустрічі на одному з багатьох пластових таборів!

20 РОКІВ ПЕРЕВТІЛЕНЬ РАЗОМ ІЗ «ЛІТАВИЦЯМИ»

*З нагоди 20-ліття КМБТ «Метаморфози»
ст. пл. Оксана Яцківська, Л, курінна куреня УСП ч. 46 «Літавиці»
Фото Марти Талан*

Добре пам'ятаю літо 2014 року, коли я, будучи вже старшою пластункою, зголосилась на крайовий мистецько-вишкільний табір «Метаморфози»: лист від проводу із творчим завданням, оригінальний як на пластовий табір виряд і перелік новостворених гуртків із зарахованих учасників, де не було жодного знайомого мені прізвища. Але це була цікава авантюра, яку хотілося пережити...

Місцем для проведення табору було обрано місто Косів (Івано-Франківщина) — маленька «батьківщина» митців Гуцульщини та унікальних майстрів народних ремесел.

Я не надто очікувала якихось несподіванок від проходження табору: початково це були звичайні організаційні процеси із облаштування терену, виготовлення таборових споруд, приготування їжі тощо. Хоча дещо побільшена увага до якості, естетичності та творчості у виконанні завдань відчувалась. Справжні «мистецькі» пригоди розпочались із введенням нас як учасників в тематику мистецтва гірських народів світу (такою була ідея тогорічного табору). Цікаві заняття, часті мандрівки до місцевих майстрів, творчі завдання, частина з яких відбувалась в годину «алярмів», — це те, що я пам'ятаю досі.

Сьогодні вже не до кінця пригадую усі моменти із свого першого мистецького табору, але з того часу чітко відчуваю, що пластове життя для мене стало «кольоровішим». А зрештою, не тільки пластове.

Перший мистецький табір «Метаморфози» відбувся ще 1997 року. Місцем проведення була пластова оселя «Чота Крилатих» (Івано-Франківщина). Табір нараховував близько 20 учасників та дещо менше проводу. Першими та одними із найяскравіших мистецьких ділянок табору тоді стали батик, писанкарство, ізонитка, рисунок, театр та співи. Своєрідна атмосфера та велика кількість спільних занять творили відчуття особливого єднання. Наступні «Метаморфози» — це вже були табори зі своєрідними темами, місцями проведення, частково зміненим проводом,

але зі спільною ідеєю: знайомство пластового юнацтва зі «світом мистецтва».

Приємним є те, що учасниці проводу «перших» «Метаморфоз» — членкині куреня «Літавиці» — досі активно впроваджують мистецтво у пластовому середовищі: хтось як інструктор, хтось як новацький виховник, хтось як комендант таборів та вишколів.

Для табору «Метаморфози-2017» також символічно було обрано місце проведення — ту саму пластову оселю «Чота крилатих». Завдання, які провід табору сьогодні ставить для кожного учасника, — це не зробити із юнака чи юначки довершеного професіонала-митця, а допомогти відкрити в кожному потяг до прекрасного, роз-

винути творчі навички та розуміння мистецтва, пробудити вміння бачити красу довкола себе, надихати інших і надихатися самому.

Куреню УСП ч. 46 «Літавиці» у розвитку мистецького напрямку пластування допомагають інші старшопластунські курені. Сьогодні чи не в кожному осередку Пласту відбуваються мистецькі вишколи, пленери, благодійні акції.

Проводячи мистецькі акції для пластунів і не тільки, я мала змогу сама спостерігати позитивний вплив такої діяльності як на учасників, так і на організаторів. Мистецтво може зцілювати, і це не є порожні слова... Відкриваючись для краси цього світу, ми зможемо спостерегти метаморфози всередині себе.

— ” —

ДОРОГІ «ЛІТАВИЦІ», ДЯКУЮ ВАМ ЗА ТЕ,
ЩО МАЮ ПРИЄМНІСТЬ БУТИ У ТОВАРИСТВІ,
ЯКЕ РОБИТЬ МЕНЕ КРАЩОЮ!

Учасники та учасниці КМВТ «Метаморфози», 2017 р.

Світлина зі святкування 20-ліття куреня УСП ч. 46 «Літавиці». Стрий, жовтень 2016 р.

НОВИНИ АРГЕНТИНСЬКОГО ПЛАСТУ

пл. сен. Юрій Назарик, СМ

пл. уч. Канделарія Назарик

ВІДБУВСЯ 19 КРАЙОВИЙ ПЛАСТОВИЙ З'ЇЗД

22 квітня 2017 року відбувся 19 КПЗ'їзд Аргентини. При значній присутності наших членів і в дружній атмосфері точилися різні обговорення. Продовжуємо спільну роботу з метою збереження активної діяльності Пласту. Адже незабаром наш 70-річний ювілей, який святкуватимемо у 2019 році. Аналіз виховного пластового процесу, стан уладів, фінанси, мовна проблема та інституційна модернізація — на такі теми проведено дискусії в комісіях КПЗ. Протягом наступних двох років новообраний провід працюватиме в такому складі:

Крайова Пластова Старшина

голова: ст. пл. Маріяна Андрусак, Верх.

1-ий заступник, референт виховної діяльності:

ст. пл. Анна Назарик, Верх.

2-ий заступник: пл. сен. Андрій Василик, СМ

секретар: ст. пл. Камілія Голик, Верх.

фінансово-господарна референтура:

ст. пл. Роман Клюба, СМ

крайова комендантка УПЮ:

ст. пл. Лореа Арса Похияк, Верх.

крайова комендантка УПН: ст. пл. Наталка Панюк

крайовий булавний УПС: пл. сен. Андрій Липинський

крайовий булавний УСП: ст. пл. Роман Клюба, СМ

голова Пластприяту: п. Габрієла Демчук

Крайова Пластова Рада

голова: пл. сен. Ксеня Балук; **члени:**

пл. сен. Юрко Назарик, СМ, пл. сен. Степан Липинський

ВШАНУВАЛИ ПАТРОНА ПЛАСТУ

У неділю, 11 червня, в приміщенні Пластової домівки ми відсвяткували День Патрона Пласту св. Юрія. Це була урочиста збірка, по-особливому емоційна для декількох пластунів в Аргентині. Юнаки-кандидати Мартин Липинський та Даниїл Якеменко стали прихильниками і отримали нові хустки. Пл. розв. Вікторія Назарик, Катерина Анкела і Тамара Королук (на фото) завершили виконання вимог 3-ї проби УПЮ. Отож їх іменовано вірлицями. Відтак, з огляду на вік, під час цієї ж збірки вони урочисто перейшли в УСП. Тут емоцій було повно! Опісля за безкорисливу працю і постійну поміч нагороди отримали др. Дора Балук та о. Льюїс Глінка, почесні члени нашої організації. А пл. сен. Юрій Назарик, СМ, за визначну працю та поширення пластових ідеалів одержав від ГПБ Орден св. Юрія в сріблі. Були також присутні представники українських установ, аргентинські скавти і гості від вірменського осередку.

Батьки новачок і новаків організували для учасників свята смачний обід, під час якого присутні активно спілкувалися на пластові та загалом громадські теми, жартували. Для молодших була приготована весела програма.

На імпрезу вшанування 90-х уродин Лесі Храпливої-Щур (ювілярка — у першому ряді четверта ліворуч) зібралися її пластові подруги, друзі й співробітники

ЛЕСЯ ХРАПЛИВА-ЩУР ВІДЗНАЧИЛА 90-ЛІТТЯ

пл. сен. Оксана Закидальська, ЛМ

Лесья Храплива народилася 27 травня 1927 р. у Львові, де й провела дитячі та юнацькі роки. Вступила до Пласту 1942 року. В 1944-му виїхала з батьками до Німеччини. Зупинилися в місті Ерланген (Баварія). Там Лесья студіювала медицину та біологію (1945—49). Була організаторкою пластового куреня «Лісові Мавки». До Америки виїхала 1949 року.

Навчання продовжила в Нью-Йорку, в Колумбійському університеті (1951—53). Близько 15 років працювала у лабораторіях. Від 1954 року вивчала україністику при НТШ, а від 1956 року працювала в цьому закладі асистенткою, опісля як лектор української літератури.

У Нью-Йорку швидко активізувалася в Пласті: у 1954—56 рр. провадила сторінку «Пластова Ватра» в газеті «Свобода» і займалася виданнями для новачтва. В роках 1951—1974 була гніздовою, крайовою референткою новачок, референткою преси в Крайовій Старшині, стала Крайовою коменданткою пластунок. Працювала на вишколах новачьких виховниць і провадила літні табори для новачок. Редагувала новачький журнал «Готуйсь» (1955—1970).

У 1974 р. одружилася з Орестом Щуром, з яким була знайома ще від довоєнних років у Львові. Вони переїхали до Канади, до міста Лондон, Онтаріо. З цим переїздом Лесья знову активізувалася в громадській праці, зокрема в Об'єднанні працівників літератури для дітей і молоді (ОПЛДМ), яке очолювала в 1965—1970 і 1990—2000 роках. Від 1990 працювала у Виховно-освітній раді при СКВУ, де редагувала «Відгукніться» — бюлетень для освітян. У 1988—1993 роках була секретарем СКВОР, а пресовим референтом — від 1990 року. Від 1994 р. є членкою Спілки письменників України.

Попри всю громадську діяльність, Лесья Храплива не переставала писати: з-під її пера виходили оповідання, вірші і сценки. У Німеччині, США й Канаді видано (і перевидано) 17 її книжок. Багато її творів пізніше перевидано в Україні; майже всі

вони написані для дітей (крім збірки віршів «Далеким і близьким»). Книжка «Писанка українським дітям» двома виданнями вийшла в діаспорі, а третім — у Києві. Мистецьке оформлення зробив Петро Андрусів. Повість «Чародійне авто» описує фантастичну мандрівку історією України.

Лесья Храплива писала для читачів різного віку. Ще в Мюнхені вийшли оповідання «Отаман Воля» про козаків, для наймолодших була її «Писанка українським дітям», «Вітер з України» — збірка оповідань для дітей шкільного віку.

Лесья Храплива розуміла вартість літератури для дітей. «Книжки — нерозривна частина літератури кожного народу, яка приготує дитину до читання і належного сприймання написаного», — писала вона. Тішилася, що її твори читають в Україні: «Чи могла б бути більша мрія для нас, емігрантів, як те, щоб нас читали в рідному краю?»

На імпрезу вшанування 90-х уродин Лесі Храпливої зібралися її друзі й співробітники. Читали прислані привіти і додавали свої спомини про Лесью. Зібрано фонди (майже \$2,000), які підуть через Суспільну службу Канади до капелянів в Україні і для акції «Врятуй життя». Ювілярці приємно, що в її імені буде зроблено таке добре діло.

Ювілярка (сидить) з подругами Даною Бойко, Оксаною Закидальською, Іреною Голубець та Христею Желтвай

ЕГОЇЗМ В СУЧАСНОМУ ПЛАСТІ

Стаття ця написана ще в 2011 році, певно, в досить гострому, полемічному стилі, через що не була одразу оприлюднена. Але зараз вважаю за доцільне порушити питання егоїзму як явища в Пласті, почути думки інших, бо, на мою думку, викривлення цінностей є загрозовою тенденцією.

Доводилось неодноразово чути думку, перш за все від пластунів, що Пласт виховує забагато «провідників», а «робити» нема кому. Певна істина в тому є, хоча, звісно, питання не в кількості вихованців, а в їх якості.

Стільки в нас з'являється «командирів», «провідників», які знають, що і як робити, а от взяти і це зробити — це справа інших! Коли в осередку формуються керівні органи, то такі «лідери», потрапляючи на певні посади, протягом каденції те й роблять, що вправляються в красномовстві і ламанні списів з іншими, собі подібними, на тему, як краще розвивати Пласт чи виховувати діток.

У середовищі старшого юнацтва також можна бачити, як діти, усвідомивши, що для них Пласт — це можливість кар'єрного росту (здобути побільше відзначок, посвідок, першунств та ін.), захоплюються цією грою, забуваючи про її мету. Ті пластуни, які взяли від організації все, що тільки можна, наситились, дуже скоро втрачають інтерес до пластування, яке насправді потребує щоденної «лицарської» жертвовної праці у практикуванні вірності Богові, Україні, допомоги іншим.

Отже, щось не так у нашому виховному процесі, зокрема у плеканні провідників.

Кілька слів про терміни.

Егоїзм — це спрямованість у житті на самого себе, прийняття засади, що власні інтереси вищі за інтереси інших, в тому числі і спільнот, до яких особа належить.

Егоїзм є усвідомлений і неусвідомлений.

Перший виявляється через емоції, хвилові пориви, внаслідок спрацювання інстинкту самозбереження, прагнення самоствердження чи влади. Неусвідомлений егоїзм є стихійним та сформованим через прагнення до благих намірів. Він виявляється у прагненні робити добро, прислужитись іншим, причому бажання стає вищим за саму мету.

Усвідомлений егоїзм є протилежним до любови. Якщо особа прийняла його як принцип діяльності, то вона ширить довкола себе конфлікти, несправедливість, руйнування.

В центрі уваги Пласту як виховної організації є людина, індивід, якому ми сприяємо стати особистістю через успішну соціалізацію, розвиток комунікативних навичок, співпрацю в малій групі — гуртку. Гурткова система — це засіб для вироблення доброго громадянина.

Філософським підґрунтям нашої виховної системи був закладений персоналізм¹. Натомість зараз домінує індивідуалізм², який став основою західної «псевдоліберальної» концепції суспільства, яке зараз дедалі більше від цього страждає. Також інколи проявляється інша крайність — колективізм³. Питання егоїзму в Пласті не є унікальне. Це тотальне явище в суспільстві, в якому домінує зараз культура споживацтва та абсолютної свободи від обмежень.

КОРІНЬ ПРОБЛЕМИ ЕГОЇЗМУ У ПЛАСТОВОМУ ВИХОВАННІ — ПЕРЕВАЖАННЯ НАЦІАЛЕНОСТІ НА ФОРМУ, А НЕ НА ЗМІСТ, НА ЗОВНІШНІ ОСЯГИ ПЛАСТУНА, НА ЙОГО РІСТ В ОРГАНІЗАЦІЇ, А НЕ НА ВНУТРІШНЄ ЗРОСТАННЯ.

Пластова система розвитку особистості, через занедбання певних засад, стимулює розвиток егоїстичних якостей. Любов, справедливість, свобода та інші чесноти заглушуються бур'яном ЕГО.

Де відбулись викривлення?

На мою думку, в пластовій системі розвитку особистості на другий план відійшли Три Головні Обов'язки — вірність Богові та Україні, допомога іншим, дотримання Пластового Закону. На першому місці стало творення середовища, позитивного дозвілля, вироблення корисних вмінь. Ми вже не націлюємо дітей на виконання Трьох Головних Обов'язків як вищого ідеалу.

Організація втратила оцей перехід в методиці від використання яскравих зовнішніх привабливих чинників (пригоди, гра, табори, цікаві заняття), які є засобами, до глибоко внутрішнього процесу плекання характеру доброго громадянина, який націлюється на служіння своїй Батьківщині та народу.

Втрачається дух новітнього лицарства, про який пишуть всі класики скавтіngu і Пласту.

Гра — це шлях і спосіб досягнення Великої мети, але не можна гратись метою. Мета Пласту, власне, і надає сенсу оцій всій грі.

Для ілюстрації проаналізуємо найбільш яскраві прояви «виховання» егоїзму.

Гонитва за першунством. У прагненні стати першунами таборів, вишкочивши учасники цього процесу часто забувають про багато точок Пластового Закону і готові з'їсти своїх конкурентів.

Націленість на «скобівство». Прагнення здобування точок, виконання проєктів часто формалізує суть справи. Юнаки роблять проєкти заради проби, а не заради того, щоб творити добро, красу, приносити користь тощо. І що часто відбувається із такими скобами? Вони втрачають сенс перебування в організації, здобувши свою «омріяну» ціль. Статистика свідчить, що більшість скобів чи вірлиць покидає організацію, не знайшовши собі місця в ній після 18 років. Наприклад, з 29 скобів чи вірлиць станиці Тернопіль 1991—2011 років зараз членами організації є 19, але більшість із них останні кілька років є неактивними, хоча їм від 20 до 25 років. Із скобів та вірлиць, які отримали ступені до 2000 року, членом організації залишився тільки один. Те саме можна спостерігати з прагненням здобувати відзначення, нагороди тощо.

«Однострій-ялинка» найкраще ілюструє проблему егоїзму, який дуже яскраво виявляється через розмаїття відзначок і «пластових осягів».

Боротьба за владу в Пласті. Це найболючіше, тому що від цього страждає весь загаль. Хтось через прагнення довести комусь невідомо що рветься до влади, а потім «валить всю справу». Таких горе-провідників чимало. А ще гірше, коли це простежується на рівні куренів УСП/УПС. Це вже колективний егоїзм: «завалити» конкурентів, довести іншим, що ми «круті».

«Вічні» виховники чи зв'язкові. Є в нас такі пластуни, які так «люблять» бути на своїх посадах, що ніяк не хочуть звільнити місця для молодших, може, активніших, талановитіших. Люблять повчати інших, «навчати жити», моралізувати. І в тому знаходять для себе задоволення та втіху. А статистика свідчить, що успішною на якомусь незмінному місці людина може бути не більше 2-3 років. «Засидження», особливо в Пласті, гальмує

ріст нових кадрів, обмежує їм поле для вправлення у провідництві. А натомість у житті часто ці особи є пересічними і невиразними. Складається думка, що для таких Пласт стає місцем для компенсації своєї неспроможности реалізуватись у житті, де дійсність не знає поблажок і «халяви».

От і творимо ми ілюзорний світ Пласту, «умовних» провідників, які вирішують «глобальні» питання.

А це все ще закладається в гуртку прихильників, де впорядник гуртка неправильно розставляє акценти, викривлено доносить суть пластування, не розуміючи методи гурткової системи та своєї ролі як виховника.

Сам по собі егоїзм є нейтральним явищем (можна сказати — і природнім). Це є частина нашого Я, яке є, і ми мусимо це усвідомити та прийняти, використати як інструмент.

Але на те і є наша організація виховною та самовиховною, щоб допомагати нам зрівноважувати власне «Его» моральними громадянськими та християнськими чеснотами, ставати тими добрими громадянами, про яких писав Юрій Старосольський. Пізнання любови до Бога, України, ближніх, служіння вищим ідеалам через виконання найбільшого обов'язку — бути провідником — має бути в основі пластування.

Якщо хочемо стреміти до великої мети та іти шляхом, яким ішли наші попередники, — маємо братись за великі справи із жертовністю та служінням, знову поставивши Три Головні Обов'язки та Пластовий Закон в основу пластування.

В ТАКОМУ РАЗІ ЗАСИЛАЯ ЕГОЇЗМУ В НАШІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗВІЄТЬСЯ САМО ПО СОБІ, СИСТЕМА ПРОВЕДЕ САМООНОВАЕННЯ.

пл. сен. Микола Бігус, ОЗО

¹ Персоналізм (лат. persona — особа) — релігійно-ідеалістична течія в сучасній філософії, яка розглядає особу як первинну реальність і найвищу духовну цінність, а світ — як вияв творчої активності верховної особи — Бога.

² Індивідуалізм (фр. individualisme) — риса світогляду, яка характеризується самопротиставленням окремого індивіда колективові і суспільству.

³ Колективізм — етична, політична чи соціальна система поглядів, що підкреслює взаємозалежність людей і ставить інтереси колективу вище, ніж інтереси окремої особистості.

— “ —

**ЗАВЖДИ ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ОСНОВНЕ
ЗАВДАННЯ ПЛАСТУ**

Фото Юрія Леськова

ДАРІЯ ЯКУБОВИЧ

ПОРАДА ЧИ ВИСЛОВЛЕНА ДУМКА ЗАВЖДИ МАЮТЬ ЗНАЧНУ ВАГУ, ОСОБЛИВО КОЛИ ЙДУТЬ ВІД ДОСВІДЧЕНИХ ПЛАСТУНІВ, ЯКИХ ВВАЖАЄМО ПЛАСТОВИМИ АВТОРИТЕТАМИ. ДО ТАКИХ, БЕЗ СУМНІВУ, НАЛЕЖИТЬ ПЛ. СЕН. ДАРІЯ ЯКУБОВИЧ, БУРХ., — ДОВГОЛІТНЯ ЧЛЕНКИНЯ НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ДОСВІДЧЕНИЙ ПРОВІДНИК КРАЙОВОГО ТА МІЖ-КРАЙОВОГО РІВНЯ. АДЖЕ ПОДРУГА ДАРІЯ ВІДДАЛА ВИХОВАННЮ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ І МОЛОДІ НА АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ ПОНАД ШІСТДЕСЯТ РОКІВ. З НЕЮ ВЕДЕМО МОВУ ПРО ПЛАСТУВАННЯ У США.

— Подруго Даріє, у лютому цього року розпочався перший етап VI Пластового Конгресу. Пластуні по краях аналізують стан власної крайової організації. Мабуть, згадують про минуле. А якими Тобі пригадується творення і розвиток Пласту у США — в краї, де пластуванню Ти присвятила не один десяток років?

— Тут, на мою думку, пластову працю можна розподілити на кілька етапів. В 50-х роках минулого століття Пласт у США був доволі чисельний і сильний. На той час провадили старші провідники з України. Вони зберігали систему і методику, застосовувану ще в Україні. До речі, метода була строга, дещо мілітарна. На жаль, при цьому ми втратили деяких провідників, які не сприйняли такий підхід. Шкода, адже черпаємо членство в умовах чисельно обмеженого українського середовища.

Так було з першим пластовим поколінням. На другому етапі (тоді я вже була виховницею і провадила в той сам спосіб, але більш гнучко) найбільш важливим було втримати дітей при громаді, при українстві.

Щодо проводу, вважаю, найбільшою проблемою було те, що старші провідники не завжди вважали, що їм треба трошки уступити, дозволити провадити молодим. Не дуже приймали тих, хто вже був на студіях в університетах. Таким чином, не було достатнього відмолодження в крайовій організації. Однак молодші виховники таки прийшли і почали виховувати ще молодших. Молодь обирали до КПС. Будучи вже в крайовому проводі, одного разу доповідала, що маємо надто молодих виховників.

У той час для них періодично відбувалися одностижневі табори-вишколи, але не всі мали можливість туди потрапити, а для старших більше підходили 2-3-денні вишколи. Такі ми й запровадили. Їхні учасники перед тим виповнювали опитники, мали прочитати «Життя в Пласті» О. Тисовського. Таким чином кількість юнацьких виховників почала зростати, якість виховної праці теж. Про цей момент запровадження вишколів для юнацьких виховників у США згадав проф. О. Субтельний у книзі з історії Пласту, яка нещодавно побачила світ. Загалом, в КПС цим напрямком я займалася 7 років.

От коли прийшла незалежність України, з'явилося відчуття, що ми своє завдання виконали. Від того часом в декого опускалися руки.

— А як тепер?

— Табори стали значно якіснішими, ніж були. До участі в них зголошується багато дітей і юнацтва. Табори стали центром нашого виховання.

А в станицях діяльність виглядає по-різному. Наприклад, у Клівленді маємо одну з більших і кращих станиць. Дещо вдалося захопити дітей і молодь четвертої хвилі еміграції. Це відчутно вплинуло на збереження мови серед молодшого покоління. Хоча рівень її знання серед новацтва і юнацтва є різним. До речі, є приклади, коли діти майже не говорять по-українськи, але хочуть належати до Пласту. Тоді рівень знання мови покращують. Відомо: ми не є школою, навчання мови у звичному розумінні не проводимо, але наголошувати на потребі це робити, йти до суботньої школи — можемо.

— Мабуть, збереження мови в середовищі діаспори є чи не найважливішим завданням...

— Так. Але дуже часто трапляється, що батьки з дітьми говорять по-українськи, а діти між собою — по-англійськи. Це надзвичайно прикро чути, бо добре знаємо з досвіду попередніх поколінь, що з ними буде далі.

Збереження мови для нас є вкрай важливим завданням. Маємо сподівання, що четверта хвиля покращить рівень володіння мовою в нашому середовищі, але часто стається так, що новоприбулі українці зливаються чи миряться з фактом чужомовного оточення. Такі реалії.

— Отож, у США пластові табори стали центром виховання. Прошу трохи докладніше розповісти про виховну роль табору.

— Цілорічна виховна праця — важливий чинник для поступового зростання у новацтві чи юнацтві. Однак найбільш бажаними та очікуваними для дітей, а також юначок та юнаків є пластові табори. Це чи не найкраща нагода для пластового виховання.

Спостерігаючи з року в рік, як це відбувається, вважаю, що в часі таборування треба більше наголошувати на пластових засадах. Відповідні гутірки і заняття слід включати в програму таборів. Під час року це може відбуватися, а може й не дуже. Але влітку на таборі це можна ефективніше і цікавіше подати.

Згадаймо, коли і на якому таборі учасники дискутували, наприклад, з приводу написаного у «Великій грі» Юрієм Старосольським? А цікаво було б обмінятися думками, і не лише про цю книгу.

Роль українця в Америці, події на Майдані чи війна на сході України, інші теми — хіба це не привід для дискусій на таборах?

Діти повинні мати можливість виявити себе. Адже це в різних напрямках розвинуте і розумне підростаюче покоління. Нам слід лише створювати умови і надавати можливості виявити себе. Піонерка, самозарадність чи табірництво — важливі пластові знання, але не забуваймо про наголос на історії України та її сьогоденні чи головних пластових засадах.

Табори слід підтримувати. Діти і молодь у США мають величезний вибір. Є багато тижневих чи двотижневих таборів. Ми, пластуни, мусимо з ними конкурувати. Але протягом трьох тижнів на пластових таборах відбуваються 3-4 різноманітні прогульки. На оселі «Писаний Камінь» це піші мандрівки, на роверах, канойках, відвідини таборових осель американських скавтів тощо. Завжди відбувається щось цікаве. Тому діти так очікують пластового літа.

Над якісними таборами мусимо невтомно працювати. Тоді кожне таборування Пласту буде неповторним, захоплюючим і значним за кількістю учасників.

— В Україні щоразу більшої актуальності набирає питання стрімкішого чисельного зростання. А як в цьому напрямку виглядає стан справ у США?

— Вважаю, що в цьому керунку кожна станиця має зробити поважні зусилля. Особливо слід співпрацювати з четвертою хвилею українців, які порівняно недавно прибули у США. Адже не кожен відразу розуміє важливість збереження власної ідентичності в умовах іншого краю. Це приходить з часом. Тому більша поінформованість про можливість виховання дітей на пластових засадах є кінцевою.

Також таборування в той сам час на терені однієї пластової оселі для пташат, новацтва і юнацтва, як це традиційно відбувається у США, є необхідністю. Адже це чудова нагода для знайомства, зміцнення дружби, збереження нашої культури і загалом українського середовища.

— Торкнімось питання співпраці Пласту з громадою.

— Не можемо пластову працю вести осторонь від громади. Співпраця є дуже важливою. Адже це теж впливає на зріст членства. Про нас ніхто не знатиме, якщо не будемо активними учасниками життя громади. В цьому керунку є більше праці для пресових референтів, адже й у пресі вартує активно поширювати інформацію, розповідати про те, що діється в Пласті.

— В рамках сесії VI Пластового Конгресу, яка відбулася в часі ЮМПЗ, серед іншого, торкалися й питання посту Начального Пластуна...

— Думаю, що пост Начального Пластуна потрібен лише з однієї причини: репрезентувати Пласт назовні. Надання Начальним Пластуном найвищих відзначень вважаю другорядним. Щодо третього Начального Пластуна, д-р Любомир Романків зробив колосальну роботу. Як відома особистість і фахівець, який викликавав респект, він приніс дуже багато добра Пласту. Адже він, як знаний науковець, завжди ідентифікував себе як пластун.

Два попередні Начальні Пластуни — Северин Левицький та Юрій Старосольський — теж репрезентували Пласт якнайкраще і користувалися великою повагою в громаді.

Вважаю, що пост Начального Пластуна таки потрібен нашій організації, але на визначений певний термін для того, кого оберемо, а не пожиттєво.

— Ще одне актуальне питання: як втримувати старших пластунів і сеньйорів при активнішій пластовій праці?

— ” —

ВВАЖАЮ, РІШЕННЯ, ЩО НАЛЕЖАТИ ДО КУРЕНІВ УСП НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО, НЕ БУЛО ПОЗИТИВНИМ І ВПЛИНУЛО НА ЗМЕНШЕННЯ ЧЛЕНСТВА В СТАРШОПЛАСТУНСТВІ. АДЖЕ КУРІНЬ ВТРИМУЄ ЗВ'ЯЗОК.

Якби таку вимогу наш провід повернув, то, можливо, ми мали б зрушення в кращу сторону. Добре, що активніші й так зголошуються до куренів.

Друге: чи не варто подумати над тим, щоби ввести якесь додаткове членство в Пласті? Маю на увазі те, що деякі пластунки чи пластуни 5-7 років можуть бути не активними, але по якомусь часі приходять їхні діти в Пласт, і важливо, щоби існувала можливість з того тимчасового стану повернутися до активного пластування.

Надто категоричною є думка: не платить вкладку — виключити з Пласту. Думаю, якщо хтось склав Пластову Присягу, то вважає себе пластуном. Ми у США маємо чимало таких, які лише платять вкладку, але не є активними у виховній праці. Але час міняється, і вони можуть повернутися. Тому не слід бути різкими. Адже як не сьогодні, то завтра можемо потребувати цієї людини. Контактну інформацію відповідним діловодам треба зберігати, комп'ютери все витримують.

Дотримуюся думки: в сучасному світі будь-що не вартує робити категорично.

— ЮМПЗ-2017 за нами, і святковий настрій змінюють пластові будні. На завершення нашої розмови, що хотілося б побажати пластунам різних країв?

— Без сумніву, кожен, хто побував у серпні в Міттенвальді, мав приємні спогади, якими буде жити протягом багатьох років. А побажання таке: завжди пам'ятаймо про основне завдання Пласту — виховати всецільну людину. Цим і керуймося у нашої виховній праці.

Запитував пл. сен. Юрій Леськів, СМ

Дарія Якубович (з дому Голубець) походить зі Львова. У 1944 році вимушено, рятуєчись від радянського поневолення, з батьком і матір'ю, а також старшим братом Зеноном потрапила до Німеччини, а у 1947 році сім'я прибула до США. У 1948 році десятилітня Дарія прийшла у Клівленді в Пласт. Юнакувала у 28-му курені ім. Княгині Ольги, в гуртку «Блискавка». Перша пластунка вірлиця в Клівленді (1955 р.). Таборувала біля Баффало на «Новому Соколі»: спершу як юначка, відтак як булавна. Була й коменданткою.

Цілим гуртком відновили в УСП курінь «Буриверхи». Подруга Дарія була і курінною (є нею й зараз), і заступницею. Одне слово, в цьому курені постійно активна.

Дарія Якубович була головною булавною УСП в ГПБ. Вже в сеньйораті провадила роєм новаків, 22 роки провадила гуртком юначок. Була станичною в станиці Олбані, головним референтом УПЮ в КПС, а потім ще 5 років — референтом вишколу УПЮ при КПС.

Відзначена Орденом св. Юрія в сріблї. Є пластункою сеньйоркою керівництва.

На даний час в станиці Клівленд допомагає юначкам виконувати вимоги третьої проби УПЮ.

З чоловіком д-ром Олександром Якубовичем, довголітнім членом куреня «Лісові Чорти», виховали трьох синів — теж активних пластунів: Марка, Романа та Олеса. Їхні дружини — Дарія, Андрея та Марта — теж пластунки, як і всі онуки — Роман, Андрій, Микола та Меланія.

— ” — КАНАДО МОЯ УКРАЇНСЬКА

Канадці мають такий жарт про свою країну, буцім всі у світі думають, що там холодно і суворо, тому ніхто туди особливо не пхається, а вони і щасливі.

Тільки цим не налякати українців, які ледь не з початків офіційного існування Канади почали активно і наполегливо заселяти цілині землі. Мабуть, з вродженої скромності винуватців чи з інших невідомих причин 125-річна історія українців в Канаді залишається маловідомою для широкого загалу і випадає з контексту загальної історії України. А не мала б!

*ст. пл. Устина Стефанчук, Гр.
Фото авторки*

Тут, в Едмонтоні, мені з перших днів видавалося, що це якась сонна лощина, де нічого не відбувається, відчуття порожнечі на місці мого такого звичного активного львівського мистецько-інтелектуального середовища було абсолютним і депресуючим. Тож я вирішила сама себе зайняти і захопити, і до мого превеликого здивування, це захопило багатьох інших людей.

**А ЗАХОПИЛО МЕНЕ
ВИВЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ
ПАМ'ЯТОК ПЕРШИХ
УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЦІВ
У КАНАДІ, ЯК ЇХ ТУТ
НАЗИВАЮТЬ, ПІОНЕРІВ.
СЕРЕД ЗБЕРЕЖЕНИХ
ПАМ'ЯТОК НАЙБІЛЬШЕ
ЦЕРКОВ І ЦВИНТАРІВ, ТОМУ
САМЕ ЇХ Я НАМАГАЮСЯ
ВІДНАЙТИ, ОГЛЯНУТИ І
ЗАФІКСУВАТИ У ТОМУ СТА-
НІ, В ЯКОМУ ВОНИ ЗАРАЗ Є.**

За три роки активних пошуків джерел та однодумців, яких би пов'язував інтерес до історії українських канадських поселень, з'ясувалося, що я не одинока на цьому шляху. Серед поважних дослідників, мабуть, варто згадати активістів The Sanctuary project — трьох університетських професорів та студентів, які систематично впродовж восьми років фотографують і описують усі сакральні споруди Західної Канади, до яких мали відношення українські переселенці. На сьогодні це, мабуть,

найбільш масштабний поступ у цьому керунку. Щаслива, що мала змогу долучитися до проекту. Втім, кількість дослідників і зацікавлених все ж доволі незначна в порівнянні з об'ємом роботи. Та й ритм життя тут інший, мало хто готовий жертвувати відпусткою або у вихідні їхати місити болото чи здіймати пил на бездоріжжях канадських прерій. Мені й самій хочеться, наприклад, поваландатися в хаті на вихідні замість вставати о 7 ранку і кудись їхати. Доводиться часто себе змушувати і нагадувати, що кожен згаяний день — це нерідко втрата можливості застати церкву в цілісному стані. Були випадки, коли замість очікуваної церкви натрапляєш на попелище чи румовище. Церкви зникають разом зі своїми вірянами, в останні роки особливо інтенсивно відходять представники першого покоління народжених в Канаді, для яких парохії, часто засновані їхніми батьками, — це особиста цінність. Але є й такі випадки, коли змушена паркуватися далеко за огорожею, бо біля церкви така кількість людей, що годі підступитися. Празник!

Я не схильна ідеалізувати ані Канаду саму по собі, ані життя тут, в тому числі українське. Це чужа країна, яка диктувала і диктуватиме свої умови і свої правила гри відповідно до власних інтересів, відтак, будь-які прихильності до окремих етнічних груп продиктовані саме тими інтересами в першу чергу. Цей короткий час перебування в діаспорі переконав мене, правдоподібно, лише в одній речі — наші люди тут гідні щонайбільшої поваги і захоплення, а з-посеред них особливо піонери, першовідкривачі. Мені весь час згадується, як ми давали насмішуваті прізвиська канадським чи американським українцям після спільних таборів, всіляко намагаючись підкреслити свою єдино правдиву українськість. Тепер у мене це викликає змішане почуття сорому й образи. Ніщо так не змінює кут зору, як багнища, вкриті лісами і чагарниками, яких і досі повно в центрально-західній Канаді, землі, за які жодні інші поселенці навіть не бралися, бо просто б не дали собі з тим раду. Своєю виснажливою працею і непересічним (що вже там) хистом до господарювання українські поселенці зуміли перетворити дикі хащі на розвинуті фермерські посілости. Український слід на цих теренах видно всюди: в напівзруйнованих стодолах і стайнях, що такі самі ще можна зустріти в Карпатах, в назвах вулиць, населених пунктів і прізвищах давно

асимільованих Стівенів і Джонів. Навіть попри своє не особливо виражене бажання зберегти українську ідентичність (більшість з піонерів не уявляла, що воно таке), їм вдалося пересадити частину України на тутешній ґрунт. Подекуди інтуїтивно люди відтворювали чи творили знаний змалечку світ, по пам'яті зводили хати, церкви, село за селом. До слова, в кінці XIX ст. за 10 доларів можна було отримати близько 65 га (113 моргів) землі т. зв. «другого класу», яка вимагала значно більших зусиль і часу, а в сумі, і вкладених грошей. Дорожчі землі могли коштувати від 3 доларів за 1 акр (0,4 га). Це була свого роду гра в долю, оскільки часто, очистивши терен, викорчувавши всі хащі, газда бачив перед собою землю, яка не надається для землеробства, і був змушений пакуватися і втілювати свою канадську мрію деінде. Так, українці загосподарили близько 4,5 млн. га площі протяжністю 2 000 км від південно-східної Манітоби через Саскачеван, завершуючи південним заходом Альберти. Це не кажучи про культурні, політичні, суспільні здобутки наших людей в чужому і часто неприхильному оточенні. Якщо це не гідне пошани і захоплення, то я тоді не знаю, що гідне.

Є у мене мапа Альберти і Саскачевану (до Манітоби я ще не добралася, це в планах). Щоразу, коли їду кудись фотографувати, потім ставлю відмітку на мапі, і поки не пройду і не зафіксую усі заплановані пам'ятки — не заспокоюся. А в мене їх ще сотні. Є такі місця — цвинтарі чи церкви — про які немає вже ніде згадок, на них натрапляєш випадково і тишишся тоді безмежно, що можеш про них розповісти. І так приходиш до тями і відповіді на питання: чому я це роблю? Взагалі, з усього найбільше зачаровують давні українські церкви, особливо покинуті, як не дивно. Можливо, саме через те, що людські пристрасті покинули ті місця, там відчувається правдива святість і нецьогосвітність. І так стоять вони, мовчазні сумні свідки життя, що колись довкола них вирувало.

У мене змінилося ставлення до церков інших конфесій, не завжди близьких мені ідейно. Вчуся їх сприймати як намолені українцями місця, безвідносно до того, яку молитву там промовлялося. Це ж також сакральне місце для когось, чиясь пам'ять, чиясь доля з ним пов'язана. Історія українського церковного життя в Канаді доволі суперечлива і складна. Різні впливи, різні групи тиску, підкупи з боку неукраїнських сил і маловірність та брак осві-

ти самих українських переселенців сформували ту неоднорідність української громади, щодо історії якої досі сперечаються дослідники. Будучи, фактично, залишені самі на себе, перші переселенці були спрагли Божого слова в знайомому для них обряді. А як відомо, закон заповнення порожнечі — річ уперта, цією прогалиною і деякою дезорієнтацією людей нерідко користалися недоброзичливці.

Знайшла для себе виправдання: моїх поїздов по церквах впродовж року вистачить на кілька років недільних богослужень наперед. Старатимуся захопити в Альберті ті церкви, які вже у геть поганому стані, які можуть і кількох місяців не дочекатися. Мені так дуже хочеться вірити, що чим більше коло людей, з якими я поділюся своїм захопленням і познайомлю з цими непересічними пам'ятками українського життя, тим більше шансів повернути до них знову життя і врятувати їх від забуття.

Але це все досліджую і шукаю не лише задля збереження пам'яток, їх занепад — природний процес, еміграційна реальність. Це для наших людей — тих, що вдома, і для переселенців, незалежно від того, де вони осіли, це для моїх друзів і для мене самої, врешті.

**КАНАДА – НАЙБІЛЬШ
ПРОМОВИСТИЙ ПРИКЛАД
ТОГО, ЯК І ЩО НАШИМ
ЗЕМЛЯКАМ ВДАЛОСЯ, МО-
ДЕЛЬ УКРАЇНСЬКОГО УСПІ-
ХУ, ЗВЕРШЕННЯ І ВДАЛИЙ
ГРУНТ ДЛЯ ВИСНОВКІВ.**

В мене є сподівання, що українці, які усвідомлять себе і своїх предків співтворцями історії цієї великої і успішної країни, інакше поглянуть не лише на себе, а й на оточення. Одним із правил цієї канадської мультикультурної гри є паритетність, щоб гра мала сенс, кожен повинен внести рівну частку від себе. Українці, бодай в канадському контексті, якщо не в загальносвітовому, мають достатньо культурного, інтелектуального капіталу, щоб долучитися до гри. Проте з різних причин переважна більшість нічого не знає про свою історію, про себе, про свою силу. А варто.

пл. сен. Богданна Блаженко Титла, ПС

КНЯЗІ ЦЕРКВИ — ПЛАСТУНИ

ЄПИСКОП УГКЦ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ НА ЗАКАРПАТТІ

ПЛ. СЕН. **ІВАН МАРГІТИЧ,**
«МУРАВЕЛЬ»

Народився він 4 лютого 1921 р. у родині Антона Маргітича і Терезії Костик у с. Велика Чингава (пізніше перейменоване на Боржавське) Виноградівського району. Почав учитися в рідному селі, від 1932 р. навчався у Севлюшській горожанській школі, а потім в Хустській реальній гімназії.

Коли малий Іван був ще у народній школі у Великій Чингаві, до школи прийшов молодий учитель Микола Медвідь. Микола одразу заснував для дорослих товариство «Просвіта», а для молоді — Пласт. Із школярів зорганізував пластовий хор, а драматичний гурток із пластунів, учителів та селян. Тим шляхом Микола Медвідь пробуджував національну свідомість, що Русини — це Українці! Українські учителі-патріоти, які вчили в Хустській гімназії, зміцнювали національну українську свідомість своїх підопічних. Під проводом тих знаменитих педагогів-пластунів Іван Маргітич з друзями утверджує духовну, культурну живу християнську мораль, у пластових таборах та заняттях загартовується духовно і фізично. Іван був курінним одного гімназійного куреня, відбув кілька пластових таборів, інструкторський вишкіл у закарпатській «Лісовій школі», був редактором журналу пластунів «СКОБ».

— ” —

МОЄ ПЛАСТУВАННЯ ПРОДОВЖУВАЛОСЯ В ГОРОЖАНСЬКІЙ ШКОЛІ В СЕВЛЮШІ (ТЕПЕР ВИНОГРАДІВІ) І В ХУСТСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ ДО 1939 РОКУ, ДО УГОРСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ. ХУСТСЬКІ ПЛАСТУНИ В ОСНОВНОМУ БУЛИ УЧНЯМИ ГОРОЖАНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ГІМНАЗІЇ. ПЛАСТУНИ І ПЛАСТУНКИ ГРУПУВАЛИСЯ В КУРЕННЯХ, НА ЧОЛІ ЯКИХ СТОЯЛИ КУРІННІ. Я БУВ КУРІННИМ ОДНОГО ГІМНАЗІЙНОГО ПЛАСТОВОГО КУРЕННЯ. ОБОВ'ЯЗКИ КОШОВОГО ВИКОНУВАВ СТЕПАН ПАП-ПУТАЧ. ДЕКІЛЬКА КУРЕНІВ ТВОРИЛИ МІСЦЕВИЙ КІШ. Я БУВ УЧАСНИКОМ ЛІСОВОЇ ШКОЛИ В 1938 РОЦІ ЯК СТАРШИЙ ПЛАСТУН-СКОБ І КУРІННИЙ.

У 1941 р. Іван Маргітич закінчив гімназію в Хусті на відмінно і за рекомендацією о. Дмитра Поповича вступив до Ужгородської духовної семінарії. Але в липні 1942 р. Івана, разом з понад ста молодих закарпатців та пластунів, угорська поліція арештує за належність до юнацтва ОУН, запроторює до сумнозвісної «Ковнер-каштелі» і кілька тижнів по-звірячому катує. Івана звинуватили у читанні журналу «Наступ» та проукраїнській пропаганді і засудили до одного року ув'язнення. В грудні, за сприяння єпископа Стойки, Іван Маргітич був помилуваний реген-

— ” —

ПОЧАТОК ХХ СТОЛІТТЯ ЗАСТАВ УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ
ЗАТУРКАНИМ, ОБКРАДЕНИМ, ПРИСПАНИМ. НЕ ЗНАЛИ ЛЮДИ, ХТО ВОНИ, КАЗАЛИ
ТІЛЬКИ, ЩО ТУТЕШНІ РУСИНИ. ТА НАСТАВ ЧАС ПРОБУДЖЕННЯ.
ПОМІЖ ПОСТАТЯМИ, ЯКІ ЗРУШИЛИ З МІСЦЯ НАЦІОНАЛЬНЕ І РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ,
БУЛИ Й ПЛАСТУНИ, А МІЖ НИМИ «НАРОДНИЙ ЄПИСКОП» —
БЕЗМІРНО ПРОСТИЙ І ЛАГІДНИЙ ПЛ. СЕН. ІВАН МАРГІТИЧ.

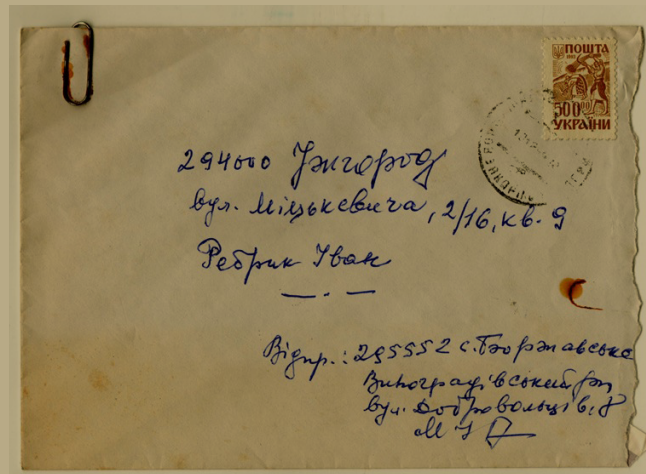
том Угорщини Міклошем Горті і вернувся на дальші студії до Ужгородської семінарії. По закінченні семінарії 18 серпня 1946 р. єпископ Теодор Ромжа висвятив І. Маргітича на священника.

Від 1 листопада 1946 р. о. Маргітич призначений парохом у Рахові, але вже 10 лютого 1949 р., коли саме вінчав молодят, до храму зайшли кагебісти, відібрали в отця ключі від храму, а другого дня дали йому три дні до надуми: чи лишитися в УГКЦеркві, чи перейти на православ'я. Коли о. Маргітич відмовився від православ'я, йому дали наказ негайно покинути Рахів. Після того щоранку приходили до отця кагебісти, відбирали паспорт і наказували приходити за ним по обіді у Виноградово, де цілими ночами до ранку вели з ним «профілактичні бесіди». Вимучений отець вирішив перейти на нелегальне становище, перебрався до своєї тітки і з трьома іншими духовними вигнанцями продовжував таємно служити Богослужіння.

У 1951 р. отців викрили і заарештували. Отцеві І. Маргітичу радянський суд призначив 25-річне покарання. Рік він перебув у слідчому ізоляторі, а тоді ще майже чотири в Омському трудово-виправному таборі. Виснажлива робота на будові цегельні, без вихідних і відпочинку. На спання не більше чотирьох годин, їжі мало, та й то поганої. Політичні в'язні старалися триматися разом та стеретися так званих

«битовиків»-грабіжників, помагали один одному в потребі. Отець Маргітич багато молився, за що наглядчі безжально били, коли ловили на молитві, і кидали на кілька днів в бетонний карцер без їжі. Після смерті Сталіна відчутна була деяка полегша в таборі. Єпископ Хіра відбував покарання в тій самій групі і разом з о. Маргітичем відправляв Богослужби для в'язнів. Ці два духовники виявляли особливу твердість і непохитність віри, сильну витримку і здатність все перетерпіти.

У вересні 1955 р. о. Маргітич вийшов з ув'язнення, згодом дістав роботу в колгоспі у виноградній ланці, де працював до 1989 р., до виходу постанови про свободу віросповідань.

Вдень на роботі, а ночами правив Богослужіння. 10 вересня 1987 р. Владика Софрон Дмитерко висвятив о. Івана на єпископа Мукачівської єпархії Української греко-католицької Церкви. Єпископ входить до ініціативної групи з відновлення УГКЦ, бере участь у першій конференції УГКЦ і виступає на нелегальній прес-конференції в Москві, організованій журналістом О. Огородніковим та о. Глебом Якуніним. 7 серпня 1987 р. Владика І. Маргітич і П. Василик висилають заяву з підписами ще 2-ох єпископів, 23-ох священників, 2-ох ченців, 4-ох черниць і 170 вірних на адресу Папи Римського Івана Павла II про вихід УГКЦ з підпілля і потребу її легалізувати. Владика Іван Маргітич уважав два дні в своєму житті найсвітлішими: коли дістав повідомлення про легалізацію УГКЦ і коли в 1991 р. проголошено незалежність України.

Відзначення 80-ліття Владика Івана Маргітича, Ужгород, 2001

7065-2 У С С Р
МИНИСТЕРСТВО ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Следственный отдел
Управления МГБ по
Закарпатской области.

ДЕЛО № 2937

По обвинению Маргитич Ивана Антоновича
в изв. из. ст. ст. 54-1024 и 54-12 ч.ч. УССР.

Начато 2 августа 1950 г. В _____ томас
Окончено 9 июля 1957 г. Том № _____

После судебного рассмотрения и вступления приговора в силу настоящее дело подлежит немедленному возвращению в _____
(указать орган, в который)

К делу должна быть приобщена копия приговора _____

ОСНОВАНИЕ: Приказ НКВД, Прокуратуры и НКЮ Союза ССР № 00359 от 10/IV 1939 г.

Архив № _____

Сдано в архив _____ 19 _____

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Опись № _____ Ел. кр. № _____

С-5901

Владика продовжує опікуватися українськими вірними, бере активну участь у відродженні греко-католицьких громад і парохій Мукачівської єпархії. У червні 1990 р. разом з єпископами Іваном Семедієм та Йосипом Головачем бере участь у Синоді ієрархів УГКЦ у Римі, де Папа Іван Павло II мав зустріч з владиками з України. 5 січня 1991 р. Святіший Отець призначає І. Маргітичу титулярну єпископську столицю Скопеленську в Ємімонті та іменує єпископом помічником Владика Івана Семедія. Отець Маргітич бореться проти сепаратизму серед керівництва Мукачівської єпархії, за впровадження української мови до Богослужінь, за незалежність України. За активну участь в житті краю одержав титул «народний Єпископ». Незважаючи на хвороби, до кінця життя їздив по парохіях області. Помер 7 вересня 2003 р. під час відправи в с. Пилипець на Міжгірщині.

Владика Іван Маргітич — людина високої культури, теолог і вчений. Залишив багату духовно-наукову спадщину. Конче потрібно, щоб його архів був приведений до ладу та науково опрацьований, щоб зберегти пам'ять про Кир Івана Маргітича та продовжувати головну справу його життя.

Джерела: Вікіпедія — Іван Маргітич
Спогади пл. сен. єпископа Мукачівської єпархії УГКЦ Кир Івана Маргітича (1921—2003) про Пласт у Хусті.

Єпископи та священики УГКЦ у Москві домагаються прав для церкви і її визнання, травень 1989 р. 8-й зліва Кир Іван Маргітич

РІЗЬБИВ ВІН НЕ ЛИШЕ ПО ДЕРЕВУ...

20 червня важка звістка облетіла місто Підгайці, Тернопільщину та всю Україну. Під час кількаденного мандрівного табору «Цвіт папороті» група пластунів (четверо дівчат, троє хлопців, виховник та виховниця) зупинилися перепочити на березі Дністра.

Трагедія трапилася в околицях с. Устя-Зелене Монастириського району близько 12 години дня. Один з хлопчиків сидів на камені неподалік берега. Раптом у нього злетів з ноги капець. Максимко нахилився і... шубовснув у воду. Його підхопила стрімка течія, а потім ще й затягнуло у водоверт. Підлітка кинулися рятувати двоюрідний брат Тарас і виховник. Товариша також затягувала водоверт, але виховник допоміг йому вибратися, підштовхнувши до берега. З іншим юнаком — 14-річним Максимком Скасківим — не впоралися зі стихією і пішли під воду. Рятувальники після цілоденних пошуків лише ввечері змогли підняти тіла з дна ріки.

Цим виховником був член куреня «Сіроманці» пл. сен. Володимир Федорчук, який 10 днів не дожив до свого 52-річчя...

Ми, члени 29 куреня УСП-УПС «Сіроманці», глибоко сумуємо з приводу важких втрат — обірвалося життя хлопчика, в якого все ще було попереду, а також виховника і нашого побратима, який був надзвичайно світлою людиною, відданим пластуном і добрим християнином, великим українським патріотом. Висловлюємо співчуття рідним і близьким покійних Максимка і Володимира, а також хочемо розповісти, яким був Володимир Федорчук.

Народився друг Володимир 1 липня 1965 року в с. Голгоча Бережанського району (тепер Підгаєцький район) Тернопільської області. Батько в різні роки обіймав керівні становища: спершу був агрономом, відтак головою колгоспу, потім — міським головою м. Підгайці (районного центру). Мати працювала на залізниці.

У зв'язку з працею батька сім'я часто змінювала місце проживання. Отож Володимир в перший клас пішов у Сільці, потім навчався у Шумлянках і в Підгайцях, де здобув середню освіту. Далі вступив до середнього професійно-технічного училища № 14 с. Івано-Франкове (Нагуєвичі). Отримав спеціальність різьбяр художньої різьби по дереву. Працював за фахом на фабриці металовиробів у Підгайцях. У 1985—1987 рр. відбув строкову військову службу.

Повернувшись із війська, працював як різьбяр у лісництві в Підгайцях.

У 1988 році одружився з Надією Кліщ, випускницею Кременецького педагогічного училища, вихователькою дошкільної установи. У подружжя двоє дітей: 27-річна донька Ніна (з чоловіком Сергієм подарувала Володимирові та Надії Федорчукам онука Павлика й онучку Марічку), а також на рік молодший син Андрій.

Якийсь час друг Володимир працював на цегельному заводі, судовиконавцем в районному суді. Згодом (від 1992 р. до дня загибелі) — викладачем Підгаєцької державної художньої школи народних ремесел.

У 2003 році Володимир Федорчук з дружиною Надією стали ініціаторами створення аматорського театру «Доля» при міському Народному домі. На жаль, на довшу перспективу ідея не знайшла розуміння серед представників місцевої влади, а отже, сприяння.

У 2005 році Володимир з дружиною стали пластунами. З цього часу Пласт став чи не найголовнішою сторінкою, сенсом життя друга Володимира. Ідеї Пласту були йому дуже близькі. Він став станичним у Підгайцях, виховником декількох гуртків, зв'язковим юнацького підготовчого куреня ім. Петра Дорошенка. Пластову Присягу Володимир і Надія Федорчуки склали у квітні 2010 року в Тернополі, під час відзначення 98-ї річниці Пласту. Друг Володимир за активну пластову працю відзначений 29-м куренем «Сіроманці» однією з найвищих курінних нагород — Залізний Вовк. Назавжди в історію куреня він увійшов, зокрема, як автор всієї різьбленої символіки «Сіроманців».

Займався велотуризмом (велокраєзнавство). В Центрі дитячої та юнацької творчості вів туристичний гурток, згодом і гурток різьби.

Володимир Федорчук вирізнявся чіткою громадянською позицією. Брав участь у Помаранчевій революції та Революції гідності. 20 лютого 2014 року був у перших рядах протестувальників, рятував життя поранених. Ці історичні миті зафіксовано у кадрах фільму «Зима у вогні» («Winter On Fire: Ukraine's Fight for Freedom»).

Коли прийшов час захистити Україну грудьми від російського окупанта, він не вагаючись пішов у Добровольчий український корпус «Правий сектор» (воював на сході від 4 січня до квітня 2015 року). Лише серйозна недуга дружини змусила його повернутися з фронту додому.

«Він бачив там смерть... Розповідав, як рятував пораненого в голову і не зміг нічим зарадити, плакав, як дитина. З Майдану повернувся сивий, а на війні змінився, заглибився у себе... За ці роки він багато чого відкрив у собі. На війну зголосився добровольцем у 2014-ому, коли почув про смерть пластуна Віктора Гурняка. Пробув там, щоправда, недовго — чотири місяці, змушений був мене рятувати, адже я потрапила до реанімації з мікроінсультом. Коли ішов у зону АТО, я думала, що більше не побачимось, але Бог оберіг його там», — розповідає дружина Надія Федорчук.

На жаль, відзнаку за цей мужній вчинок сіроманця-військового «Сталевий Вовк» друг Володимир не встиг отримати. В день поховання її передано дружині Надії.

Будучи дуже скромною і небагатослівною людиною, він став прикладом для наслідування як для вихованців підгаєцького Пласту, так і членів куреня «Сіроманці». Донька (теж пластунка) висловила про батька так: «Мій тато був батьком і для багатьох інших дітей».

Справді, де тільки не побувало підгаєцьке юнацтво з другом Володимиром у піших чи веломандрівках: на Лисоні, Говерлі, у Галичі... Він був справжнім старшим приятелем, добрим радником і другом для пластового юнацтва. Якось вирішили змайструвати в лісі справжню криївку. Як вирішили — так і зробили, хоч і зусиль довелося докласти чимало. А ще юнацтво потребувало навиків зі скелелазіння, тому Володимир облаштував стінку для тренувань на частині фасаду будинку, який звів, до речі, за власним проєктом. Пластові сходини часто проводив вдома.

В Пласті він себе віднайшов. Чималий внесок він зробив у розвиток крайового мистецького табору «Метаморфози», а також табору «Вовча школа». Дуже любив працю з дітьми, бо вважав виховання підростаючого покоління одним з найважливіших завдань. Отож, різьбив він не лише по дереву. Він різьбив характери дітей, пластової молоді, і робив це дуже майстерно.

Дружина радила організувати виставку творчого доробку, але пластова праця, мандрівки і таборування ніяк не дозволяли взятися за цю справу. Все ж зумів взяти участь в інших виставках чи творчих фестивалях, за що відзначений низкою дипломів та грамот.

У Підгайцях казали: «Сім'я Федорчуків — наша гордість». Не дивно, адже Володимир і Надія разом прожили щасливих 29 років.

Такого людного похорону в Підгайцях не пригадують. За Володимира та Максима молилися п'ять священників, відспівували семінаристи, загиблих поховали поруч. Провели їх в останню путь пластуни з усієї України.

Жертвним був життєвий шлях друга Володимира. Працював і творив не для себе, а для людей, для молоді. Таким же жертвним став його відхід у Вічність. Адже без вагань кинувся на порятунок, коли в небезпеці опинився юнак, його вихованець.

Нехай пам'ять про них буде вічною!

пл. сен. Юрій Леськів, СМ, ст. пл. скоб Тарас Щепаняк, СМ
Використано матеріали nova.te.ua.
Фото: ст. пл. скоб Тарас Щепаняк, СМ.

БЛ. ПАМ. ПЕТРО САВАРИН, ВОЙН.

(17 вересня 1926 — 6 квітня 2017)

Пластун сеньйор керівництва, юрист, відомий канадський політик, невтомний громадський діяч і провідник, канцлер Університету Альберти, засновник Канадського Інституту Українських Студій, президент Світового Конгресу Вільних Українців, почесний доктор Університету Альберти в Едмонтоні, лауреат Ордену Канади, голова Осередку НТШ в Едмонтоні.

Пл. сен. кер. Петро Саварин, Войн., зробив винятково багато добра для української Канади, для Канади й України загалом, а також для Пласту.

Друг Петро Саварин народився 17 вересня 1926 року в селі Зубриць біля Бучача (Тернопільщина) в родині хліборобів Михайла і Анни (Атаманюк) Саваринів, в якій було четверо дітей: троє синів і наймолодша донька.

До Пласту (УСП) друг Петро вступив 1946 р. в Ельвангені в Німеччині, де опинився по закінченні Другої світової війни. Там він був юнацьким виховником, членом станичної старшини і коротко станичним.

З Німеччини до Канади друг Саварин прибув у червні 1949 р., маючи 23 роки. Приїхав до Канади із закінченою матурою і мусив відпрацювати один рік на фармах в провінції Онтаріо, щоб покрити кошти переїзду з Європи. Відтак переїхав до Едмонтону. Йому довелося вивчити англійську мову, що було конечним для університетських студій та професійної кар'єри. Друг Петро доконав це успішно (хоч завжди говорив англійською мовою з українським забарвленням), бо вже до 1958 р. здобув ступінь бакалавра, а відтак закінчив право на Університеті Альберти в Едмонтоні. Там він поселився, одружився і розпочав адвокатську працю.

Ми з дружиною Дарією познайомилися з другом Петром восени 1962 року, коли переїхали з Вінніпега до Едмонтону, де я вступив на докторські студії фізики на Університеті Альберти. У Вінніпезі ми з Дарією були активними пластунами, тому в Едмонтоні зголосилися до пластової станиці і стали там виховниками юнацтва. Станичним в той час був Петро Саварин. Нас відразу вразили його скромність, лагідна доброзичливість, товариськість, обов'язковість і вмиле провідництво. На сходах станичної старшини, коли обговорювали чи

вирішували якісь справи, друг Саварин просив кожного члена і членкиню висловити свій погляд, а лиш тоді оголошував свою думку та доводив рішення до прийнятного для всіх завершення.

Помимо своєї «ранги» станичного, друг Саварин не цурався звичайної праці. Він десять років поспіль був інтендантом, відповідальним за доставку харчів на новацьких таборах. Для прикладу, згадаю Крайову Пластову Зустріч (КПЗ) Канади в липні 1966 р., що відбулася в державнім заповіднику Джаспер у Скелястих горах Альберти. Я співорганізував цю Зустріч, підшукав і замовив місця на підтабори для пластунів (окремо для прихильників, учасників і розвідувачів) і для пластунок. Всіх разом було понад 400 осіб пластової братії зі всіх станиць Канади. Безпосередньо перед КПЗ недалеко Едмонтону відбувалися святкування 75-ліття поселення українців у Канаді, в яких брав участь і Пласт. На ці святкування приїхав тодішній прем'єр-міністр Канади Лестер Пірсон, якого запросив і яким займався голова Едмонтонського відділу Конгресу Українців Канади друг Петро Саварин. Все ж таки зараз по закінченні святкувань друг Петро з дружиною Олею поїхали безпосередньо на місце КПЗ і там розпоряджали доволі складною харчовою інтендантурою. Подружжя Саваринів взірцево впоралося з цим обов'язком. Друг Саварин у своїх спогадах писав: «Що значить прохарчувати таку кількість молоді понад два тижні в горах (був це альпійський мандрівний і постійний табір), тільки той знає, який тим займався».

Влітку 1978 року я був комендантом Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі (ЮМПЗ), яку співорганізував з другом Саварином та іншими

пластовими друзями. В Зустрічі взяло участь понад 900 осіб з Канади, Америки, Великої Британії, Німеччини, Австралії та Аргентини. Зустріч відбулася в Альберті в чотири етапи: таборування у Провінційному заповіднику «Українське Село» в східній Альберті, відвідини Едмонтона і міжнародних легкоатлетичних змагань країн Комонвелту, таборування і мандрування в Скелястих горах: прихильники — на резервації канадійських автохтонів (індіанців) племені «Блекфут» на підгір'ї біля міста Келґарі, учасники — в заповіднику Джаспер, а розвідувачі, скоби і вірлиці та старше пластуство — в заповіднику Бенф. На закінчення Зустрічі всі з'їхалися у згаданий резервації, де й відбулась велика ватра з участю наших господарів-індіан, які виконували співи і танці в своїх традиційних барвистих строях.

Організаторам довелось зібрати чималу суму грошей, щоб уможливити участь в ЮМПЗ пластової молоді з різних країн. Друг Саварин знову до цього причинився, роздобувши 20 тис. канадських доларів від уряду Альберти. Подібну грошову допомогу надав уряд провінції Онтаріо.

Слід згадати, що в 1955 р. друг Саварин був головним ініціатором створення курсів українознавства для пластової та іншої української молоді в Едмонтоні, де він 7 літ викладав історію України і був заступником директора. Він був ключовою особою в придбанні Пластової домівки для Едмонтонської станиці 1960 р. і нової — в 1971 р.

Хоч наші батьки в п'ятдесятих роках минулого століття надіялися на повернення в рідну Україну, вільну від чужинецької займанщини, ми розуміли, що в тогочасних політичних обставинах це не буде здійснимо. В додатку до пластових засад вірності Богові і Україні, ми пам'ятали, що Пласт має виховувати повноцінних громадян. В нашому випадку це означало повноцінних громадян Української Канади і Канади загалом. Нашим додатковим обов'язком стало збереження і розвиток Української Канади, нашої української мови, культури та віросповідання.

Друг Саварин, мабуть, найкраще з нас розумів важливість цього завдання, бо вже в 1955 році він брав участь у політичному житті провінції Альберта, очолював декілька успішних виборчих кампаній і став президентом Прогресивно-консервативної партії провінції Альберта. Це було неабияке досягнення. Згадана партія перемогла у виборах 1966 року, відтак була при владі декілька десятиліть. Більшість населення Альберти була англійського, шотландського та ірландського походження, з домішками українського, французького, автохтонного (індіанського) та іншого населення. Українці в Альберті в ті роки становили близько 15 відсотків населення. Здебільшого це були нащадки першої хвилі еміграції українців до Канади з південно-східної Галичини і Буковини до Першої світової війни, як теж менша кількість, що прибула між світовими війнами. Українці в ті часи

не мали великого впливу на політику уряду Провінції, але це змінилося в 1960-х роках завдяки таким людям, як друг Саварин.

Канада є державою з федеральним устроєм, яка складається з поодиноких провінцій, до відомості та розпорядження яких належать такі ключові речі, як природні багатства, промисловість, освіта, охорона здоров'я та інше. Кожна провінція має свій окремий парламент-легіслатуру, яка керує згаданими повноваженнями.

В Альберті в 1960-х і 70-х роках друг Петро Саварин, будучи головою партії, що була при владі, мав помітний вплив на керівництво провінції. Він використав це, між іншим, для розбудови української громади. Він багато зробив для впровадження вивчення української мови у державних школах Альберти, а згодом і встановлення двомовних (українсько-англійських) шкіл.

Друг Петро Саварин теж був ключовою особою у створенні Канадського інституту українських студій (KIUS) при Університеті Альберти (з філією в Торонті, що в провінції Онтаріо). Друг Петро був мотором у зібранні декількох мільйонів канадських доларів на забезпечення існування Інституту. Чимала частина цієї суми прийшла з бюджету провінції Альберта, зокрема завдяки старанню і впливу друга Саварина. KIUS дуже плідно діє по сьогоднішній день (<https://www.ualberta.ca/arts/research/canadian-institute-of-ukrainian-studies>).

Друга Саварина було обрано президентом Світового Конгресу Вільних Українців на час від 1983 до 1988 р. (назву змінили на Світовий Конгрес Українців — SKU по відновленні української державності в 1991 р.). Згодом Друг Петро був обраним 12-м Канцлером Університету Альберти. За свої досягнення друг Петро Саварин одержав відзначення Вічного Вогню від Головної Пластової Булави, Шевченківську золоту медаль від Конгресу Українців Канади, медаль Володимира Великого SKU та був нагороджений Орденом Канади федеральним урядом Канади. Друг Саварин одержав докторат «гоноріс кавза» від Університету Альберти.

Друг Петро розумів вартість політичної системи в Канаді, зокрема принципу багатокультурності і толерантного ставлення до мовних та релігійних меншин Канади. Він казав, що «щасливий той нарід, який має добрих і чесних політиків і добру, на добро народу скеровану політику». Він вірив, що ці засади будуть діючими теж в Україні.

Залишив у смутку дружину Ольгу, з якою прожив 67 років, дітей Віру, Михайла і Галину з сім'ями, восьмеро внуків, троє правнуків, а також багато пластових друзів та приятелів з різних сфер своєї діяльності.

Вічна йому пам'ять!

пл. сен. Юрко Даревич,

18-ий Курінь УПС «Чота Крилатих»

ПЕТРО САВАРИН — ДІЯЧ НТШ

«Щоб щось рішати чи на щось мати вплив, то треба десь чимось бути, і то на вищій рівні, а зокрема треба щось робити».

Так писав пл. сен. кер. д-р Петро Саварин у статті «Пів століття праці в Пласті» (П. Саварин. З собою взяли Україну. Від Тернопілля до Альберти. — Київ: КВІЦ, 2007. — С. 519). Але ці слова відносяться не тільки до діяльності друга Саварина в Пласті. Вони були його дороговказом у житті, у політичній, громадській і науковій праці.

Тут буде мова тільки про діяльність бл. пам. Петра Саварина та його ролі в Науковому Товаристві ім. Шевченка (НТШ) в Канаді. Осередок НТШ на Західню Канаду з осідком в Едмонтоні засновано 1955 року. Це один з найстарших і другий за чисельністю та діяльністю Осередок у Канаді. Друг Саварин став його членом щойно 1970 року. Він сприяв у виданні наукових збірників. Коли у вісімдесятих роках праця Осередку зазнала застою, друг Саварин, добре розуміючи важливість продовження такої діяльності в Західній Канаді, з власної ініціатииви взяв на себе обов'язок відновити її. Від 1996 р. він виконував обов'язки голови і секретаря, а 2004 р. був офіційно обраний головою. Почав з ентузіастичної підготовки до видання 3-го тому «Західньоканадського Збірника НТШ», редактором якого був проф. Яр Славутич. З притаманним йому хистом роздобув гроші на видання обсягом у 384 сторінки, яке вийшло друком у 1998 р. За десять років його офіційного головування Осередок зріс до понад 40 членів і видав

ще чотири томи «Західньоканадського збірника» (том 4, 5, 6 і 7). Друг Саварин був рушієм в редколегії всіх видань: збирав матеріали і фонди, писав статті. Видання збірника дало можливість членам Товариства та науковцям з України друкувати статті українською мовою. Збірник став форумом для інтелектуального спілкування і джерелом досліджень українсько-канадської тематики.

У 2008 р. Осередок відновив традицію наукових доповідей українською мовою. Від 2008 до 2014 року відбулося понад 40 доповідей.

Доповіді — це один із засобів утримання і розвитку інтелектуального та наукового діалогу в українській громаді в Канаді. Вони дають змогу членам Товариства та українській громаді запізнатися з найновішою дослідницькою працею українських науковців у Канаді, діяспорі та Україні. Це нагода поспілкуватися на інтелектуальному рівні українською мовою. Доповіді також дають нагоду науковцям з різних ділянок, членам НТШ та гостям виступити і запізнатися з членами Товариства та зацікавленими людьми з громади.

Тому немає сумніву, що внесок друга Саварина в розвиток НТШ, особливо в роках 1996—2014, був вагомим і заслуговує на велике признание. У 2009 році Товариство надало д-рові Петрові Саварину своє найвище признание — звання Почесного Члена за його віддану працю в НТШ і за провідну роль у розбудові української громади в Канаді. В грудні 2014 року друг Петро Саварин передав провід Осередку в молодші надійні руки проф. Алли Недашківської. І це також приклад, гідний наслідування.

пл. сен. кер. Дарія Даревич, Гр., голова НТШ в Канаді

Світлина зі сходин Осередку НТШ в Едмонтоні, у Пластовому домі.

Петро Саварин — у першому ряді третій праворуч. 7 листопада 2010 р.

НА ВІЧНУ БАТРУ

**ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ
ВЛАДИКА-ЕМЕРИТ**

ПЛ. СЕН. ЛЮБОМІР ГУЗАР, ЧК

Любомир Гузар прийшов на світ 26 лютого 1933 року у княжому городі Лева у батьків Ярослава Гузаря і Ростислави з Демчуків. У дитячі та юнацькі роки пережив упадок Польщі, прихід т. зв. «визволителів»-більшовиків, коли просиджував з батьками довгі страшні ночі на приготованих валізах, очікуючи на ймовірний примусовий виїзд на Сибір. Тоді прихід нових «визволителів» — гітлерівської Німеччини, які були не менш жорстокі за більшовиків. І коли палали села і міста України, в 1944 р., перед другим приходом більшовиків на західні землі України, довелось одинадцятилітньому Любкові з батьками і сестрою покинути незабутній Львів і податися у невідоме, на захід.

Пройшовши випробування емігрантів-втікачів, родина Гузарів зупинилася в Зальцбургу, окупованому аліантами, і поселилася в переселенчому таборі Лексенфельд. Тут Любомир продовжував навчання в Українській гімназії й активно включився у пластове життя в курені УПЮ ім. Пилипа Орлика в коші «Чорноморський Кіш».

Він ще з дитинства бажав бути священиком, і тепер із Зальцбурга вислав листа до Української семінарії у Стемфорді, ЗСА, висловлюючи це бажання. Але аж в 1949 р. вдалося родині Гузарів приїхати до Америки, і тоді Любомир став учнем семінарії св. Василя Великого у Стемфорді, де закінчив середню освіту.

В Америці у 1950 р. вступив у члени 23-го куреня УСП Загін «Червона Калина» з осідком в Нью-Йорку (поміж «каліняками» він був просто братчиком Любком). Брав активну участь у їхній праці, продовжив студії в коледжі св. Василя Великого, які закінчив у 1954 р. ступенем бакалавра філософії. Після закінчення студій богослов'я у Католицькому Університеті у Вашингтоні 30 березня 1958 року прийняв священичі свячення з рук Владика Амброзія Сенишина. Став першим священиком нової Стемфордської єпархії.

Отець Любомир отримав завдання душпастирювати на оселі УНСоюзу в Кергонксоні, Оселі Спільки Української Молоді в Еленвіл та водночас працювати вчителем та префектом, а згодом і віце-ректором духовної семінарії св. Василя у Стемфорді. У 1965 р. став настоятелем новоствореної парохії Пресвятої Тройці в Кергонксоні. Глибоко вдумливий богослов Любомир безперервно поглиблював свої знання і 1967 р. на Фордгамському уні-

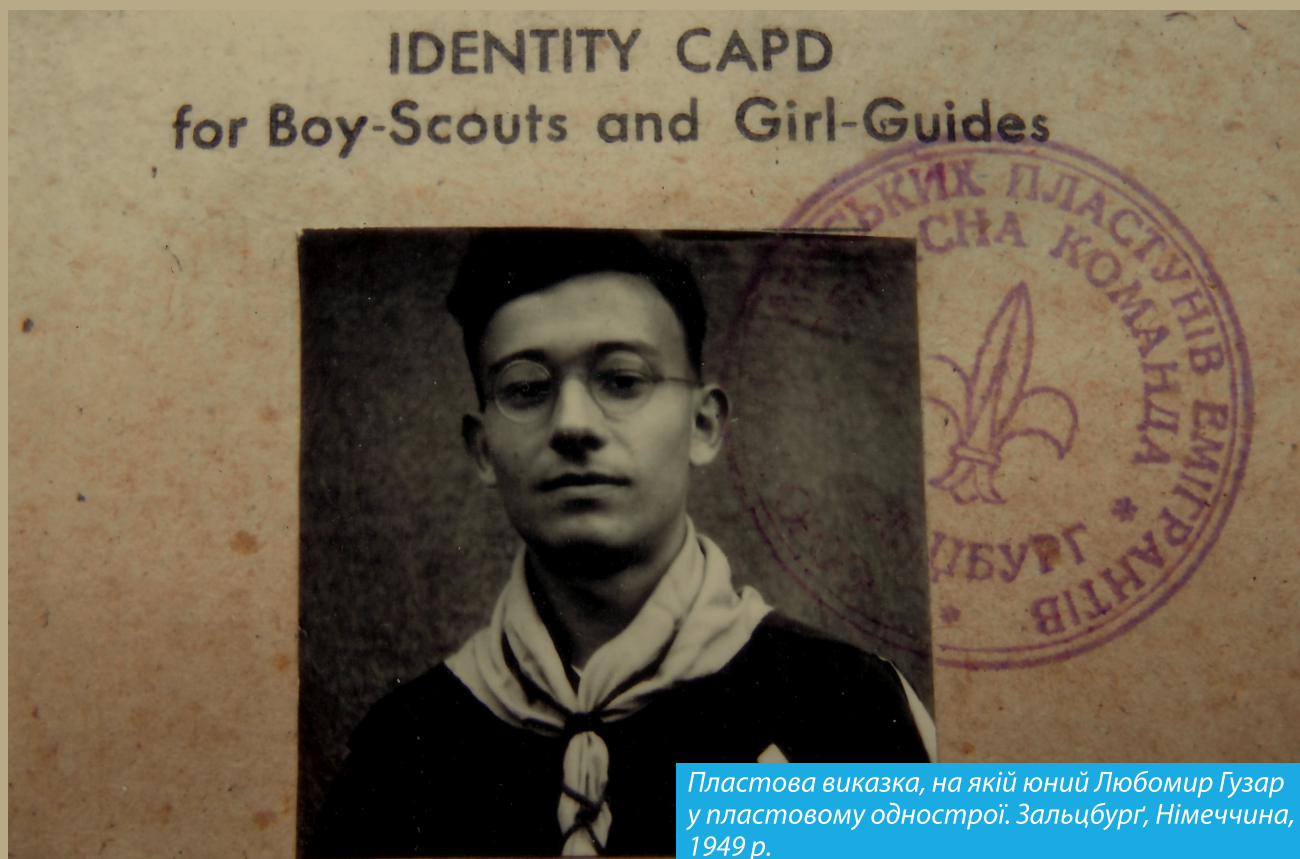
верситеті здобув ступінь магістра філософії. Весь той час о. Любомир виступав з доповідями на релігійно-церковні теми, організовував дискусійні вечори-зустрічі з православними духівниками, на яких обговорювалися способи примирення і співпраця поміж цими двома гілками Української Христової Церкви. Він знаходив час на участь у курінних нарадах, на пластових Конгресах, З'їздах, нарадах виховників, де висловлював свої думки про проблеми виховання пластової молоді. Головною його темою була потреба зміни й осучаснення Пласту, щоб запобігти швидкій асиміляції.

З приїздом на захід із заслання Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого, в 1969 р. о. Любомир переїхав до Рима на дальші студії, де в Папському університеті Урбаніанум у 1972 р. здобув звання доктора богослов'я. Під впливом Патріярха Йосифа о. д-р Любомир в 1973 р. вступив до монашого чину студійського уставу, а 1978 р. був призначений архимандритом монастиря цього чину і відповідальним за всіх студитів поза межами України.

Боячись, щоб УГКЦерква в Україні не лишилася без проводу через винищення більшовиками Владик, Патріярх Йосиф таємно, без potwierдження Папи, висвятив для України трьох єпископів: о. д-ра Любомира Гузаря, о. д-ра Івана Хому і о. Степана Чміля.

У 1973—1984 роках Владика Любомир викладав у Папському університеті Урбаніанум у Римі і виконував різні доручення Патріярха Йосифа. Завжди радо стрічався з пластунами, які відвідували Рим.

На початку 1990-х років студитська братія повернулася в Україну й оселилася у монастирі св. Теодора Студита у Колодіївці, а Владика Любомир став духівником у Львівській духовній семінарії Святого Духа. 22 квітня 1996 р. Папа Іван-Павло II нарешті визнав Любомира єпископом і призначив екзархом Києво-Вишгородським. Владика Любомир одразу розгорнув душпастирську працю УГКЦеркви на центральних і східних теренах України. Але вже 17 жовтня того ж року Патріярх Мирослав-Іван Кардинал Любачівський призначив Владика Любомира своїм помічником. Після смерті Мирослава-Івана Синод єпископів УГКЦ обрав Владика Любомира на Верховного Архиєпископа, а в день хіротонії Глави УГКЦеркви, 28 січня 2001 р., Папа Іван-Павло II номінував його Кардиналом папської гідності Римської Церкви. І так бажання Патріярха Йосифа Сліпого стало

Пластова виказка, на якій юний Любомир Гузар у пластовому однострої. Зальцбург, Німеччина, 1949 р.

дійсністю, Владика Любомир став його спадкоємцем.

Це велика честь, а водночас ще більша відповідальність, якої був свідомий Їх Блаженство Любомир. 26 лютого 2005 р. він повернув центр УГКЦеркви зі Львова до Києва, звідкіля свого часу Києво-Галицька митрополія силою була усунена. Він домогся отримання земельної ділянки в Києві, на лівому березі Дніпра, де побудував Патріярший собор Воскресіння Христового.

Їх Блаженство Любомир активно працював над об'єднанням голів усіх Церков в Україні для спільної праці над духовним і моральним вихованням молоді та розв'язанням болючих проблем в Україні. 26 лютого 2008 р. Президент України Віктор Ющенко нагородив Любомира Гузаря орденом князя Ярослава Мудрого III ступеня «за визначний особистий внесок у духовне відродження українського народу, багатолітню церковну діяльність та з нагоди 75-ліття від дня народження».

Попри всі свої обов'язки Владика Любомир цікавився пластовою працею. Коли тільки міг і яку країну не відвідував би, всюди старався зустрітися і поспілкуватися з пластунами. Він посвятив новобудови на «Соколі» в Карпатах, у 2002 р. взяв участь в ЮМПЗ у Свіржі, з нагоди 100-ліття Пласту взяв участь

у святкуванні в Києві, де виголосив звернення до пластової молоді. Він також був присутній на ЮМПЗ 2012 в УКУ у Львові.

Головний пластовий провід відзначив пл. сен. Любомира Гузаря Орденом Вічного Вогню в Золоті 22 червня 2008 р. в Києві в присутності Начального Пластуна Любомира Романкова, представників головного пластового проводу і Крайових Пластових Старшин всіх країв, де є Пласт.

Праця Їх Блаженства Любомира в розбудові і централізуванні адміністративного апарату Церкви була багатогранна. Він створив Патріяршу курію для проводу і координації життя Церкви. Владика Любомир скликав найбільшу кількість Синодів УГКЦ для полегшення справ, видавав послання та листи, що стосувалися екуменічних поглядів УГКЦ, єдності Божого люду в Київському краю, співпраці поміж всіма гілками Київської Церкви. Навіть коли Владика втратив зір, далі видавав праці на теологічні і соціальні теми, записані на аудіокасети.

10 лютого 2011 р. Папа Бенедикт XVI прийняв резигнацію Верховного Архієпископа Любомира Гузаря. Йому вже було тяжко нести відповідальність за УГКЦеркву, тому він уважав, що прийшов час передати провід у молодші руки. Але хоч Владика відійшов від про-

Начальний Пластун Любомир Романків вручає Блаженнішому Любомиру орден Вічного Вогню в золоті

Мить спілкування Владики Любомира з пластовим новацтвом та юнацтвом, 2004 р.

воду, він і далі працював, навчав і вказував шлях у випробуваннях українському народу. Ми бачили його на Майдані в Києві, читали сталі його заклики в пресі, оглядали на телебаченні. До нього прислухалися як до великого морального авторитету.

У серпні 2016 р. Блаженнішого Любомира нагороджено Міжнародною премією ім. Івана Франка як автора наукової монографії «Андрей Шептицький, Митрополит Галицький (1901—1944), провісник екуменізму».

31 травня 2017 р. на 85 році життя, після важкої недуги, Архієпископ-емерит УГКЦ Блаженніший Любомир Гузар відійшов у Вічність. Прощання з Кир Любомиром тривало 1—3 червня (Львів) і 4—5 червня (Київ). Чин Архирейського похорону відслужили спільно Блаженніший Святослав і Святіший Філарет, Патріарх УПЦ КП. Похований 5 червня, у день Святого Духа, в крипті патріяршого собору Воскресіння Христового в Києві.

пл. сен. Богданна Блаженко Титла, ПС

Для кожного він знаходив абсолютно унікальні слова. Багатогодинні розмови і зустрічі з ним заряджали, незважаючи нібито на зовнішню неміч, твердим оптимізмом. Він був справжнім нащадком Андрея Шептицького, Йосипа Сліпого, і відіграв надзвичайно важливу роль не лише для Української греко-католицької Церкви, не тільки для всієї нашої держави, а й для всього світового українства.

Блаженніший Любомир Гузар об'єднував Україну, забезпечував її соборність словом, думкою та молитвою. Його слово насправді відіграло надзвичайно важливу роль і в захисті української волі, української свободи, територіальної цілісності і нашого українського суверенітету.

Твердо вірю, що зараз, коли він відійшов до Господа, його молитва за Україну, за український народ, за наше майбутнє буде ще сильнішою. Вічна пам'ять і земля пухом, Блаженніший Любомире.

Петро Порошенко, Президент України

УРОКИ ПАТРІЯРХА ЛЮБОМИРА

Я знав патріярха Любомира Гузаря майже все своє життя — маленьким хлопчиком з вигляду, бо часом приїжджав з батьками на літній табір, де він був парохом, пізніше він був моїм духівником і сповідником у семінарії в Римі. В Україні наше спілкування також було доволі близьким.

Патріярх Любомир був надзвичайно обдарованою людиною — інтелектуально та емоційно, з неймовірною уявою і фантазією, з прекрасним оксамитовим баритоном, чудовим проповідницьким стилем. Він, мабуть, був найкращим проповідником у нашій Церкві з тих, що їх я знав протягом свого життя.

Проте він був передовсім людиною молитви, монахом, який прагнув єдності з Богом. Як священник, архимандрит, архиєрей він молився, щоб бути в єдності з Господом, і провадив інших до такої єдності. Для нього важливою була єдність Церков — він написав навіть цілий докторат про митрополита Андрея, його богослов'я і духовність християнської єдності та працю заради неї.

Він об'єднав наш Синод єпископів, який був при його виборі розділений. Він об'єднав українців, ставши для них духовним Батьком і найвищим моральним авторитетом.

Його любили таксисти, слухали молодь і старші, підприємці і митці, побожні парафіяни і ті, які не були вірними УГКЦ. Він об'єднував членів своєї Церкви і свого народу та прагнув поширювати цю єдність далі — працював заради примирення з поляками і євреями, мріяв про припинення цієї війни та примирення з росіянами.

Блаженніший Любомир лишив нам у спадок ще дві особливі риси, які нас з вами змушують задуматися і закликають до чеснот.

У світі, у нашій країні, де є жаждоба влади і намагання її захопити будь-якою ціною, він владу віддав, відпустив, вразивши всю Україну своїм зреченням у 2011 році.

Просто відпустив владу...

Патріярх жив дуже скромно. Мав дуже мало речей, не любив розкоші. Звичайно, для Літургії, прослави Бога, він приймав традицію Церкви, красу, славу і навіть пишність Божої Служби, але в побуті був дуже скромний. Ця скромність передавалася у спілкуванні. А спілкуватися він міг з усіма, різними мовами, у різних контекстах.

Це спілкування завжди було приправлене гарним легким гумором. Блаженніший вмів щиро посміятися з самого себе. У цьому гуморі виявлялася його близькість до Божого таїнства, бо гумор і таїнство споріднені.

Зараз дуже важливо, щоб ми супроводжували Блаженнішого Любомира молитвою у таїнствений момент його переходу.

Молімося за Блаженнішого Любомира, за спокій Його душі...

Молімося за Блаженнішого Святослава, адже тепер на нього лягає ще більший тягар відповідальності...

Молімося, щоб і ми могли ці та інші риси славної пам'яті Патріярха Любомира пізнавати і засвоювати...

Вічна пам'ять!

Єпископ УГКЦ Борис Ґудзяк

НАСЛІДУЙМО ЙОГО, ПАМ'ЯТАЮЧИ ГЛИБОКІ СЛОВА ДУХОВНОЇ НАУКИ

З Блаженнішим Любомиром Гузарем вперше зустрівся по завершенні докторських студій, коли розпочав працю в IBM. Це була перша половина 60-х років. Його якраз призначили священиком на Союзівці. До Нью-Йорку мені було ближче, але, коли послухав проповіді о. Любомира, вирішив таки відвідувати церкву на Союзівці. Тоді в нас витворилася дружба.

Він виголошував проповіді короткі, але надзвичайно глибокі і змістовні. Було приємно слухати.

По Службі Божій ми часом разом обідали. Я якраз перебрав канцелярію КПС і мав організувати структуру крайової пластової організації. Це були початки організування Пласту в Америці, а Блаженніший цікавився Пластом і моральним вихованням молоді. Вже тоді він замислювався над тим, як зберегти українську молодь та діаспору в Америці.

Коли ми дискутували про організаційні справи, я концентрував увагу на тому, як ця структура мала б виглядати, а Блаженніший Любомир дивився на це з точки зору моральної, виховної (з огляду на дітей і молодь), національної. Він був дуже доступним у спілкуванні, був хорошим співрозмовником.

Згодом він поїхав до Рима на дальші студії, а я залишився в Америці. По довгих роках вдруге ми зустрілися вже в Україні. Це був 1997 рік, «Сокіл», запряження мене як Начального Пластуна. Тоді побачив, наскільки визначальними для Владики Любомира були патріотизм, Батьківщина і виховання підростаючого покоління.

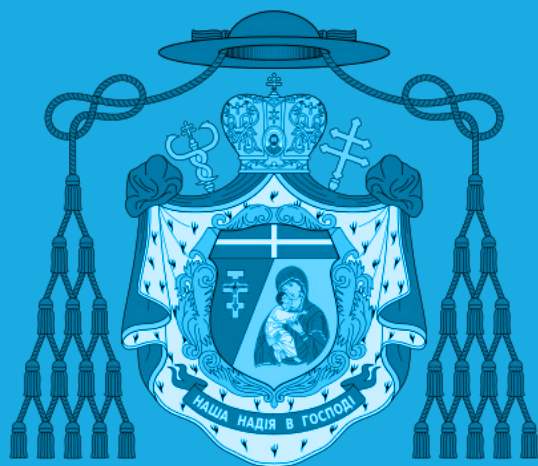
Ми зустрічалися й з інших нагод. У Києві, в 2008 році, коли Головним Проводом йому було призначено Орден Вічного Вогню в Золоті, Блаженніший сказав, що найкращим місцем для вручення цієї нагороди є сходи Патріяршого собору, спорудження якого тривало. А ще спитав, чи й справді завагував на таке відзначення. Він був готовий багато працювати, але до нагород ставився дуже скромно.

Пластове товариство по всіх краях глибоко сумує. Відійшов у Вічність великий провідник Церкви. Нехай з Богом спочиває! А нам, пластунам, залишається наслідувати його, пам'ятаючи глибокі слова духовної науки блаженної пам'яті Владики Любомира Гузаря.

пл. сен. Любомир Романків, СМ,
третій Начальний Пластун-емерит

Блаженніший Любомир Гузар поруч з Начальним Пластуном Любомиром Романковим, головою ГПБ Ярославом Рубель та провідниками ЮМПЗ в Україні з нагоди 90-ліття Пласту. Свірж, серпень 2002 р.

ЛЮБОМИР КАРДИНАЛ ГУЗАР
БОЖИЙ ВІНОГРАДНИК, ПАТРІОТ, ПЛАСТУН, ЧК

**МИР — ОЗНАЧАЄ ЛЮБИТИ ОДНЕ ОДНОГО.
МИР — ТО НЕ Є ВІДСУТНІСТЬ БОРОТЬБИ.
БУТИ ЛЮДИНОЮ!**

23 ЛЮТОГО 1933 — 31 ТРАВНЯ 2017

«ТІ, ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ НА ЗАСТОЯЛИХ ВОДАХ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ»

1927 — 2017

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ